

N:o 34.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen med förslag till ny förordning angående vilkoren för tillverkning af bränvin; gifven Stockholms slott den 13 Maj 1887.

Under återopande af bifogade protokoll öfver finansärenden för den 10 December 1886 och denna dag vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att antaga närlagda förslag till förordning angående vilkoren för tillverkning af bränvin.

Det protokoll, som innefattar Högsta Domstolens yttrande öfver de uti ifrågavarande författningsförslag förekommande nya eller förändrade bestämmelser af kriminalrättslig natur, varder härjemte bifogadt; skolande alla öfriga till ärendet hörande handlingar Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse väl bevågen.

OSCAR.

Gust. Tamm.

Förslag

till

förordning angående villkoren för tillverkning af bränvin.

Art. 1.

Om rättighet till bränvins tillverkning och destillering.

§ 1.

1. Bränvin må tillverkas ej mindre af en hvar välfrejdad person, hvilken eger eller innehar i mantal satt eller särskildt skattlagd jord, än äfven af den, som är behörig att idka fabriksrörelse. Afli der bränvinstillverkare eller varder han försatt i konkurs, må redan anmäld tillverkning utöfvas af döds- eller konkursboet.

2. Öfverståthållare, underståthållare, landshöfding, landssekreterare, landskamererare, kronofogde, länsman, lands- och stadsfiskal, polistjensteman, domare på landet, borgmästare eller annan magistratsperson i stad, ecklesiastik embets- eller tjänsteman, kyrkobetjent, folkskolelärare, i tjänst varande läkare, brännerikontrollör eller tillsyningsman, så ock i allmänhet embets- eller tjänsteman, som till följd af sin befattning kan komma att deltaga i beslut om bränvinstillverkning eller kontroll derå, må dock icke befatta sig med dylik tillverkning.

3. Å ecklesiastika och andra boställen, så ock å annan kronans jord, som ej med stadgad åborätt besittes, vare bränvinstillverkning förbjuden.

§ 2.

1. Bränvinstillverkning skall vara tillåten från klockan tolf på dagen första helgfria dag i Oktober månad till första helgfria dag i Maj månad det derpå följande året vid samma timme; och vare bränvinstillverkning i sammanhang med pressjästberedning medgifven äfven under den återstående delen af året mot de särskilda vilkor Kongl. Maj:t pröfvar erforderliga; Kongl. Maj:t dock obetaget att, der högst viktiga omständigheter sådant för-
anleda, föreskrifva inställande under viss tid af all bränvinstillverkning.

2. Bränvinstillverkning eller mäsckberedning dertill vare ej medgifven från klockan tio om aftonen näst före sön- eller helgdag till klockan tio om aftonen å sådan dag; dock att, om för särskilda tillverkningsmeto-
ders begagnande undantag från denna bestämmelse skulle finnas oundgäng-
ligen nödigt, Kongl. Maj:t vill på särskild underdånig ansökning pröfva,
huruvida sådant undantag må medgifvas.

§ 3.

För bränvinstillverkning må begagnas redskap af hvilken storlek och beskaffenhet som helst med allenast de inskränkningar, som för kontrollens handhafvande äro eller varda föreskrifna. Äfven må användas alla slags råämnen utom majs, ris och andra sådana, som äro af beskaffenhet att icke kunna inom landet allmäneligen alstras.

§ 4.

Den, som vill idka bränvinstillverkning, skall minst fjorton dagar före den, då tillverkningen är afsedd att begynna, skriftligen anmäla så-
dant hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, med uppgift å såväl stället för
tillverkningens bedrivande som ock dagen, då den skall taga sin början,
samt dervid aflemna bevis, att han är behörig att utöfva bränvinstillverk-
ning. Af bolag tillämnad bränvinstillverkning skall anmälas af den, som
enligt gällande lag eger för bolaget föra talan, och skall dervid lemnas
uppgift om samtliga delegare i bolaget. Finner Kongl. Maj:ts Befallnings-
hafvande hinder icke möta för handteringens utöfvande, varde tillstånds-
bevis utfärdadt. Dock må sådant bevis icke utfärdas för den, hvilken blif-
vit dömd till ansvar för brott, som omförmälas i §§ 23 och 25 i denna
förordning.

§ 5.

Vill den, som erhållit tillstånd till bränvinstillverkning, afstå från tillverkningens utöfvande, utan att densamma tagit sin början, må anmälan derom ske hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande; dock att vederbörande i sådant fall vare pligtig godtgöra den kostnad, som möjligen uppstått genom kontrollörs inkallande.

§ 6.

1. Vill bränvinstillverkare före den allmänna tillverkningstidens utgång afstå från tillverkningsrätten, skall han derom göra skriftlig anmälan hos den kontrollör, som är anställd vid bränneriet, minst fem dagar före utgången af det tillverkningsdygn, med hvilket han anmäler sig vilja avsluta tillverkningen; dock att, om bränneri eller deri begagnad redskap genom vådeld eller annan olyckshändelse blifvit väsentligen skadadt, tillverkningsrätten må upphöra omedelbart efter det tillverkaren gjort skriftlig anmälan derom. Kontrollören åligger att dels lemna tillverkaren bevis om gjord anmälan, dels ock ofördröjligen underrätta Kongl. Maj:ts Befallningshafvande och öfverkontrollören om tiden för tillverkningsrättens upphörande.

2. I bränneri, der tillverkningen sålunda blifvit anmäld att upphöra, må den ej efter den utsatta tiden ega rum utan förnyad anmälan, som i § 4 sägs.

3. Med tillverkningsdygn förstås i denna förordning tiden från klockan tolf på dagen den ena till samma timme å nästföljande helgfria dag.

§ 7.

Om anmäld bränvinstillverkning ej företages inom fem tillverkningsdygn efter den i anmälan uppgifna tid eller bränvinstillverkning afbrytes utan sådan anmälan, som i § 6 mom. 1 omförmäles, eller utan Kongl. Maj:ts derom meddelade föreskrift och ej inom fem tillverkningsdygn, det oräknadt, hvarunder afbrottet inträdde, å nyo företages, åligger det bränvinstillverkaren att för de tillverkningsdygn, under hvilka tillverkningens sålunda icke utöfvats, gälta på bränneriet belöpande kontrollkostnader.

§ 8.

Förteckning öfver anmälningar och uppgifter enligt §§ 4 och 5 skall af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande öfversändas till öfverkontrollör sist

dagen efter det sådan anmälan skett och till Finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå första helgfria dag i hvarje vecka.

§ 9.

1. Vill någon under den tid, då han, enligt erhållet tillståndsbevis, är till bränvinstillverkning berättigad, å bränneriställe genom särskild destillering rena bränvin, må sådant ske under tillsyn af kontrollör. Destillering å bränneriställe under annan tid vare äfven medgifven; dock att anmälan derom skall minst åtta dagar före den tid, destillering hvarje gång företages, göras hos vederbörande öfverkontrollör.

2. I öfrigt må bränvins rening, vare sig genom destillering eller på kall väg, verkställas såsom annan handtering, enligt hvad i gällande författningar stadgas.

Art. II.

Om bränvins beskattning och uppläggande på nederlag.

§ 10.

1. För bränvin, tillverkad inom landet, skall efter afdrag af två procent, som äro skattefria, erläggas tillverkningskatt med 40 öre för hvarje liter af normalstyrka, hvarmed förstås bränvin, som vid + 15° å Celsii termometer innehåller 50 volymprocent alkohol. Denna skatt skall inbetalas till landtränteriet, dock hvarje gång icke för mindre än 1,500 liter.

2. Vid utförsel af bränvin må, efter hvad särskildt finnes stadgad, åtnjutas restitution med 40,8 öre för hvarje liter renadt och med 40 öre för hvarje liter icke renadt bränvin af normalstyrka.

3. Då bränvin under de vilkor och den kontroll, Kongl. Maj:t vill föreskrifva, göres till förtäring obrukbart (denatureras) för att användas för tekniskt eller vetenskapligt behof, må restitution åtnjutas med 40 öre för hvarje liter bränvin af normalstyrka; dock medgifves ej restitution för bränvin, som användes till tvål, parfym eller, med undantag af ättika, till fabriker, afsedda att förtäras. Denaturerad bränvin är ej underkastadt försäljningsafgift.

§ 11.

1. Har tillverkningen icke uppgått till 8,000 liter beskattningsbart

bränvin för hela den tid tillverkningsrätten gäلت, då skall förutom stadgad skatt erläggas en afgift af 10 öre för hvarje liter, hvarmed det tillverkade literalet understiger nämnda belopp; och likaledes skall, i händelse tillverkningen ej uppgått till 500 liter eller öfverstigit 5,000 liter i medeltal för hvarje tillverkningsdygn, utgå en afgift af tio öre för hvarje liter, hvarmed det tillverkade bränvinet understiger ett efter en medeltillverkning af 500 liter beräknadt tillverkningsbelopp eller öfverstiger en medeltillverkning, beräknad efter 5,000 liter för hvarje tillverkningsdygn. Dessa afgifter skola dock ej utgå, då tillverkningsrättens upphörande grundar sig på anmälan efter olyckshändelse, hvarom i § 6 sägs, eller Kongl. Maj:ts derom meddelade föreskrift; och ankomme på Kongl. Maj:ts pröfning, huruvida eller i hvad mån befrielse från desamma må medgifvas, då bränvinet erhålles såsom biprodukt vid annan tillverkning.

2. De enligt mom. 1 utgående särskilda afgifter skall tillverkaren inom fjorton dagar efter tillverkningsrättens upphörande inbetala till landt-ränneriet. Sker det ej, låte Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ofördröjligen utmäta afgifterna; och skall emellertid det vid bränneriet tillverkade och vid tillverkningstidens slut under offentlig vård qvarvarande bränvinet utgöra pant för afgifterna.

§ 12.

Af obeskattadt bränvin skola minst åttio procent såsom säkerhet för skatten vara liggande på nederlag. Återstoden eger tillverkaren utbekomma utan skattens erläggande, dock med skyldighet att före den 1 påföljande Oktober erlägga derpå belöpande skatt, vid påföljd att Kongl. Maj:ts Befallningshafvande eljest låter ofördröjligen utmäta densamma.

§ 13.

Magasin eller rum för nederlag af bränvin skall finnas vid hvarje bränneri samt vara beläget i dess närhet och af tillverkaren upplåtet uteslutande för bränvin, som skall utgöra säkerhet för guldens skatt.

§ 14.

1. Bränvinstillverkare må efter tillverkningens upphörande hafva obeskattadt bränvin qvarliggande å nederlag vid bränneriet, om anmälan derom blifvit gjord hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande minst tio dagar före tillverkningens upphörande.

2. Sättes bränneriet å nyo i gång, och har nederlaget emellertid icke blifvit utrymdt, skall detta senare öfvertagas af den i tjenstgöring inträdande kontrollören.

§ 15.

1. Inträffar minskning, vare sig genom läckning, afdunstning eller olyckshändelse, i det å nederlag upplagda bränvinets litertal eller styrka, skall ändock tillverkningskatt erläggas för allt det bränvin, hvarför skatt är ogulden; dock vill Kongl. Maj:t, der minskningen utan egarens vållande uppkommit genom olyckshändelse, medgifva den lindring i skatten, hvartill omständigheterna kunna föranleda.

2. Å nederlag befintligt bränvin utgör pant för ogulden skatt; och skall detsamma till ytterligare säkerhet för skattens utbekommande efter tillverkningsrättens upphörande städse vara mot eldskada försäkradt till ett värde ej understigande den oguldna skattens belopp; hvarjemte det åligger tillverkaren att, då nederlaget öfvertages af tillsyningsman, till denne aflemna försäkringshandlingarna jemte behörigt bevis, att kronan eger rätt till så stor del af försäkringssumman, som fordras för skattens gäldande. Underlåter tillverkare att fullgöra hvad sålunda är föreskrifvet, vare nederlagsrätten förverkad och anmäle kontrollör eller tillsyningsman genast förhållandet hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, som i så fall ofördröjligen förordnar om skattens uttagande.

§ 16.

På Kongl. Maj:ts särskilda pröfning i hvarje fall skall bero, om och under hvilka vilkor och kontroller samt mot hvilken nederlagsavgift nederlag af inhemskt bränvin utan sammanhang med bränvinstillverkning bör medgifvas; och må, på sätt särskildt derom är eller kan varda stadgadt, från sådant nederlag, beläget i stapelstad vid saltsjön, bränvin ur riket utföras, utan att tillverkningskatt därför erläggas.

Art. III.

Om tillsyn vid bränneri och nederlag.

§ 17.

1. Öfverkontrollörer förordnas af Kongl. Maj:t till erforderligt antal att hafva tillsyn å $\frac{1}{2}$ förordningens efterlefnad. Öfverkontrollör åtnjuter det

arfvode samt den ersättning för rese- och expeditionskostnader, som af Kongl. Maj:t bestämmas.

2. Tillsyn vid bränneri skall, då, efter erhållet tillståndsbevis, tillverkningsrätt der är medgifven, utöfvas af kontrollör.

3. Kontrollör utses af chefen för Finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå och åtnjuter af staten:

a) arfvode under tjänstgöringstiden med tio kronor om dagen vid tillsyn å ett och tolf kronor om dagen vid tillsyn å två brännerier;

b) reseersättning med femton kronor för hvarje gång han inträder i tjänstgöring eller från ett till annat bränneri förflyttas samt dessutom tjugufem kronor för tillverkningsåret, om han inträdt i tjänstgöring utom det öfverkontrollörsdistrikt, der han är bosatt; och

c) ersättning för skrif- och förseglingsmaterialier samt postporto med tio öre för hvarje dag, han varit i tjänstgöring.

4. Kontrollör skall hafva sin bostad vid eller så nära intill bränneriet, som öfverkontrollören anser erforderligt. Möter hinder att anskaffa bostad och kost på tillräckligt närbeläget ställe, vare tillverkare på öfverkontrollörens tillsägelse skyldig att mot tre kronor om dagen, som af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande godtgöres genom afdrag å kontrollörsarfvodet, tillhandahålla kost samt ett möbleradt, eldadt och städadt boningsrum å plats, som af öfverkontrollören godkännes.

5. Nederlag vid bränneri, der tillverkningsrätt upphört, skall handhafvas af särskild tillsyningsman.

6. Tillsyningsman förordnas af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, som äfven bestämmer honom tillkommande arfvode; och åligger det tillverkaren att före nederlagets utrymmande eller öfverlemnande till kontrollör hafva till tillsyningsmannen betalt arfvode.

§ 18.

Bränvinstillverkning må ej företagas, innan kontrollapparat blifvit i bränneriet anbragt, tillståndsbeviset för kontrollören uppvisadt samt bränneri och nederlagsmagasin af honom besigtigade.

§ 19.

1. Det tillverkade bränvinet uppmätas och reduceras till normalstyrka förmedelst den i bränneriet uppställda kontrollapparaten.

2. Om kontrollapparat vid bränneri kommit i olag, skall kontrollör derom genast underrätta öfverkontrollören samt tömma sprithållaren och afläsa

apparaten; hvarjemte kontrollören, in till dess öfverkontrollören annorlunda föreskrifver, skall uppmäta och profva det bränvin, som sedermera tillverkas; egande öfverkontrollören bestämma, efter hvilken grund det från närmast föregående afläsning af apparaten tillverkade bränvin skall beräknas.

§ 20.

1. Kontrollapparat anskaffas, eges och underhålles af staten.
2. Tillverkaren är skyldig att på egen bekostnad låta afhemta apparaten från plats inom länet, hvilken öfverkontrollören bestämmer, samt att likaledes bestrida kostnaden för dess uppsättning.
3. Efter tillverkningens upphörande qvarstannar kontrollapparaten vid bränneriet under tillverkarens vård, så vida denne ej hos öfverkontrollören anmäler sig vilja återlemna apparaten eller densamma af öfverkontrollören återfordras; och åligger i så fall tillverkare att på egen bekostnad låta forsla apparaten till plats inom länet, hvilken öfverkontrollören bestämmer.
4. All å apparaten eller dess tillbehör uppkommen skada, som kunnat förekommas genom omsorgsfull vård, ersättes af tillverkaren.

§ 21.

1. Om vid profning, som ligger till grund för beskattning, mellan bränvinstillverkare och kontrollör uppstår tvist om bränvinets alkoholhalt, skall af detsamma tagas prof, hvilket under bådads försegling lemnas till öfverkontrollören, som efter verkställd profning med normaltermoalkoholometer bestämmer alkoholhalten.

2. Anmäler tillverkare hos kontrollören missnöje med kontrollapparatus mätning, skall, så fort sig göra låter, kontrollmätning verkställas. Om efter kontrollmätning, verkställd under minst två tillverkningsdygn och å minst 1,000 liter sprit, apparatus utslag visat sig öfverstiga det omedelbara mätningsresultatet med en procent eller derutöfver, då skall afdrag å skatten härför ske från den afläsning å apparaten, som närmast föregick anmälan om missnöje.

Kostnaden för sådan kontrollmätning skall tillverkaren betala, i händelse apparatus utslag ej med minst en procent öfverstiger det omedelbara mätningsresultatet.

§ 22.

Finner kontrollör eller tillsyningsman olaglighet vara begången vid
Bih. till Riksd. Prot. 1887. B. 1 Saml. 1 Afd. 20 Häft.

något under hans uppsigt stäldt bränneri eller nederlag, gifve ofördröjligen sådant tillkänna för allmän åklagare äfvensom för öfverkontrollören.

Art. IV.

Om ansvar för öfverträdelse af förordningens föreskrifter.

§ 23.

1. Den, som tillverkar bränvin utan dertill erhållet behörigt tillstånd eller under tid, då på grund af Kongl. Maj:ts nådiga beslut bränvinstillverkning blifvit instäld, gälde den i § 10 stadgade tillverkningskatt och böte för lönbränning från och med 100 till och med 2,000 kronor eller straffes med fängelse från och med en till och med sex månader.

2. Har lönbränning skett med enkel, omedelbarligen med eld drifven redskap, varde skatten beräknad efter redskapens afverkningsförmåga, som skall antagas under dygn uppgå till fyra gånger pannans rymd. Kan redskapens storlek icke utrönas, bestämmes skatten efter 500 liters tillverkning under dygn.

Är tillverkningen utöfvad med mera sammansatt eller medelst ånga drifven redskap, beräknas skatten för den myckenhet, som, efter hvad utrönas kan, blifvit tillverkad, dock för minst 800 liter på dygnet.

I begge dessa fall skall skatten utgå för minst trettio dygn; men har tillverkningen blifvit utöfvad öfver 30 men ej 60 dygn, utgöres skatt för 60 dygn, och öfver 60 men ej 90 dygn för 90 dygn o. s. v.

§ 24.

Då lönbränning skett, vare de vid förbrytelsen nyttjade redskap, det vid beslagstillfället å stället befintliga bränvin och de kärl, hvori det förvaras, förbrutna.

§ 25.

1. Den, som vid bränvinstillverkning från beskattning undansnillar något af det bränvin, som tillverkas, begagnar tillverkningsredskap, ledningsrör eller sprithållare med dold öppning eller afledning, hvarigenom bränvin kan lönligen uttagas, eller oloffigen bryter försegling eller öppnar eller borttager lås, som öfverkontrollör eller kontrollör i bränneri åsatt, eller gör

åverkan å den i bränneriet uppsatta kontrollapparaten, straffes med böter från och med 500 till och med 5,000 kronor eller dömes till fängelse från och med en månad till och med ett år; dock att, der försnillning skett i större omfattning eller eljest under försvårande omständigheter, må dömas till straffarbete från och med två månader till och med två år. Den, som efter detta lagrum dömes, skall ock utgifva den skatt, som belöper sig för det undansnillade bränvinet, samt hafva förbrutit redskapen, det i bränneriet med dertill hörande förvaringsrum och nederlagsmagasin vid beslagstillfället befintliga bränvin och de kärl, i hvilka det förvaras.

2. Varder någon, som begagnar nederlagsrätt, beträdd med, att olofligen bortföra bränvin från nederlaget eller bryter han kronans lås som blifvit satt å nederlagsmagasin, dömes till böter från och med 100 till och med 2,000 kronor eller fängelse från och med en till och med sex månader. Aro omständigheterna synnerligen försvårande, dömes till straffarbete från och med två månader till och med ett år.

3. I fall det olofligen bortförda bränvinet, hvarom i mom. 2 sägs, återfinnes, vare det förverkadt; kan det ej tillrättaskaffas, gälde tillverkaren dess värde.

§ 26.

Är tvist om beloppet af undansnilladt bränvin, eger domstol att i frågan infordra yttrande från Finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå.

§ 27.

Till redskap, som enligt § 24 eller § 25 mom. 1 är förbruten, räknas hvarje i bränneri för kokning, mäsckberedning, jäsning eller bränning inrättad redskap, sprithållare, äfvensom ångmaskin med tillbehör.

§ 28.

1. Öfverträder bränvinstillverkare det förbud, som är gifvet i § 2 mom. 2, böte för hvarje gång, sådant sker, från och med 20 till och med 200 kronor.

2. Verkställes annat till bränneri hörande arbete utom tillsyn vid malt- eller jästberedning mellan klockan 8 på morgonen och klockan 5 om aftonen å sön- eller helgdag, böte bränvinstillverkare från och med 5 till och med 50 kronor.

§ 29.

1. Underlåter bränvinstillverkare att ställa sig till efterrättelse vare sig af Kongl. Maj:t utfärdade särskilda bestämmelser angående denna förordnings tillämpning eller de föreskrifter i fråga om tillverkares åligganden, öfverkontrollör eller kontrollör i enlighet med denna förordning eller förenämnda nådiga bestämmelser meddelar, vare ansvaret böter från och med 20 till och med 200 kronor.

2. Den, som tillverkar bränvin i sammanhang med pressjästberedning, utan att samtidigt det af Kongl. Maj:t bestämda minsta utbyte af jäst i medeltal erhålles, eller underlåter att, på sätt i § 9 mom. 1 är föreskrivet, hos öfverkontrollör göra anmälan om destillering af bränvin, böte från och med 100 till och med 1,000 kronor.

3. Den, som vid bränvinstillverkning använder majs, ris eller annat otillåtet ämne, straffes med böter från och med 500 till och med 1,500 kronor samt erläggge särskild afgift af 5 öre för hvarje kilogram af det olofligen använda råämnet.

§ 30.

Väger man den, som eger anställa undersökning i afseende å förbrytelse mot denna förordning, tillträde till rum eller byggnad, der, enligt § 39, undersökning får ske, böte från och med 100 till och med 1,000 kronor.

§ 31.

1. För förbrytelse mot denna förordning af bränvinstillverkares hustru, barn, tjenstefolk och i bränneriet anstälde arbetare skall, då bötesansvar eller förlust af redskap eller tillverkad vara eller kärl, hvori den förvaras, ifrågakommer, tillverkaren ansvara såsom vore förbrytelsen af honom sjelf begången, derest icke omständigheterna göra sannolikt, att förbrytelsen skett utan hans vetskap och vilja. Begagnar tillverkaren ombud vid brännerirörelsens utöfvande, ansvara dock ombudet jemte tillverkaren och lika med denne för sådan förbrytelse.

2. Redskap, tillverkad vara och kärl, hvori den förvaras, skola, fastän bränvinstillverkare icke är egare deraf, dömas förbrutna, när förbrytelse, som medför sådan påföljd, är begången.

§ 32.

Bränvinstillverkare, som åt den vid hans bränneri anstälde kontrollör

eller tillsyningsman såsom gåfva något gifver eller erbjuder, böte från och med 20 till och med 200 kronor. Kontrollör eller tillsyningsman, som gåfvan mottager, vare lika ansvar underkastad och miste derjemte befattningen.

§ 33.

Skulle någon, hvilken det åligger att hålla tillsyn vid bränneri eller vid nederlag, eller den, hvilken har till tjensteåliggande att åtala förbrytelser mot denna förordning, sjelf beträdas med olofflig bränvinstillverkning eller att hafva främjat sådan förbrytelse eller förbrytelse, som omförmäles i § 25, varde dömd till fängelse eller straffarbete från och med sex månader till och med två år.

§ 34.

Om undersökning, hvarom i § 39 sägs, hos någon anställles emellan klockan 9 om aftonen och klockan 5 om morgonen, men förbrytelse ej upptäckes, böte förrättningsmannen från och med 5 till och med 50 kronor, der han ej haft giltig anledning till undersökningen.

§ 35.

Böter, som efter denna förordning ådömas, skola, om tillgång till deras gäldande brister, förvandlas enligt allmän strafflag.

§ 36.

Då tillverkningsskatt jemte böter blifvit ådömd enligt denna förordning, må, der tillgång saknas till skatten eller någon del deraf, böterna ej kunna med penningar gäldas, utan skall den sakfælde i stället undergå motsvarande förvandlingsstraff.

§ 37.

1. Böter, som enligt denna förordning ådömas, äfvensom värdet af bränneriredskap och annan egendom, som anses förbrutne, tillfalle med en tredjedel kronan och med två tredjedelar åklagaren. Finnes särskild angifvare, tage han hälften af åklagarens andel.

2. Efter anmälan af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande eller chefen för Finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå kommer att på Kongl. Maj:ts nådiga pröfning bero, huruvida i något fall åklagare eller annan för

ådagalagdt nit vid efterspanande och beifrande af förbrytelse mot denna förordning gjort sig förtjent af någon belöning utöfver honom möjligen tillkommande andel i ådömda böter samt redskap eller annat förbrutet gods.

Art. V.

Föreskrifter i afseende å förordningens verkställighet.

§ 38.

1. Lands- och stadsfiskaler, krono-, stads- och polisbetjente samt de personer, hvilka särskildt förordnas vaka öfver denna förordnings efterlefnad, åligger att åtala förbrytelser emot densamma.

2. I öfrigt eger en hvar rättighet att för sådana förbrytelser anställa åtal, dock ej föräldrar och barn eller makar eller syskon mot hvarandra, ej heller annan skyldeman mot den, hos hvilken han njuter kost eller underhåll, ej fosterbarn mot fosterföräldrar och ej heller tjenare mot husbondefolk, under den tid de äro i tjensten.

3. Då åtal anställas af annan person än den, som är nämnd i mom. 1, gifve han sin talan allmän åklagare tillkänna så tidigt, att denne må kunna öfvervara målets utförande.

§ 39.

1. De i § 38 mom. 1 omförmälde allmänna åklagare ega att anställa undersökning om förbrytelse mot denna förordning äfvensom att verkställa beslag.

2. Den, som förrättar undersökningen, bör för att tillgodonjuta det skydd, honom dervid lagligen tillkommer, vid förrättningen på sig synbart bära påbjudet tjenstetecken eller, innan förrättningen företages, uppvisa fullmakt eller förordnande. I orten boende eller känd krono- eller stadsbetjent vare likväl frikallad från skyldigheten att sålunda styrka sin behörighet.

3. Undersökningen må anställas i bränneri, så ock i annat rum eller byggnad, som kan begagnas för bränvinstillverkning eller förvaring af bränvin.

§ 40.

Beslag skall göras i två vittnens närvaro. Innehafvare af hvad i be-

slag tages eller i hans frånvaro hans ombud på stället eller någon af hans husfolk skall förut tillsägas om beslaget.

§ 41.

Sker beslag å bränneri under den tid, då tillverkningsrätt der gäller, må ej panna utbrytas eller någon del af tillverkningsredskapen borttagas eller tillverkningens fortsättande hindras, innan första domstol i målet dömt redskapen förbruten, der ej vid tillverkningen redskap eller sprithållare med dold öppning begagnats eller afledning varit anbragt för bränvins lönliga uttagande eller åverkan skett å kontrollapparaten.

§ 42.

Redskap, som tages i beslag, skall, till förekommande af dess utbyte mot annan, af beslagaren utmärkas med särskild stämpel, der ej redskapen vid beslaget fräntages egaren, i hvilket fall den skall sättas i allmänt förvar.

Denna förordning skall träda i kraft den 1 Oktober 1887, vid hvilken tid nådiga förordningen angående villkoren för tillverkning af bränvin den 2 Juni 1882 upphör att vara gällande; dock att tillsättningen af kontrollörer skall för det tillverkningsår, som tager sin början den 1 Oktober 1887, ske i enlighet med denna förordning samt att förbudet i § 3 mot användning af majs, ris och andra råämnen, som äro af beskaffenhet att icke kunna inom landet allmänligen alstras, och rättigheten till restitution af skatt för bränvin, som användes för tekniskt eller vetenskapligt behof, icke träda i kraft förr än den 1 Januari 1888; och vill Kongl. Maj:t i särskild ordningsstadga för bränvinsbrännerierna i riket meddela erforderliga bestämmelser angående förordningens tillämpning.

Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms slott den 10 December 1886.

Närvarande:

Hans Excellens Herr Statsministern THEMPTANDER,
 Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena Grefve
 EHRENSVÄRD,
 Statsråden: LOVÉN,
 VON STEYERN,
 Friherre VON OTTER,
 HAMMARSKJÖLD,
 RICHERT,
 RYDING,
 VON KRUSENSTJERNA,
 Friherre TAMM.

Chefen för Finansdepartementet, Statsrådet Friherre Tamm föredrog följande mål och ärenden, nemligen:

Efter gemensam beredning med Chefen för Civildepartementet:

Riksdagens den 5 April innevarande år aflåtna underdåniga skrifvelse med anhållan att Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till sådana ändringar i förordningen angående vilkoren för tillverkning af bränvin den 2 Juni 1882, som kunde leda till en mera betryggande kontroll öfver bränvinsbeskattningen, äfvensom anbefalla den omarbetning af ordningsstadgan för bränvinsbrännerierna i riket, som för samma ändamål funnes erforderlig.

I sammanhang härmed anmäldes:

a) ett af chefen för Finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå, till följd af honom den 21 sistlidne April meddelad nådig befallning, uppgjort och med memorial den 5 sistlidne Oktober öfverlemnadt förslag till

bränvinstillverkningslag äfvensom till ordningsstadga för bränvinsbrännerierna i riket jemte ett af Landskamereraren A. Holmquist afgifvet yttrande;

hwarefter till följd af nådig remiss särskilda yttranden öfver förslagen afgifvits af Öfverståthållareembetet samt Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Stockholms, Upsala, Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Calmar, Gotlands, Blekinge, Christianstads, Malmöhus, Hallands, Göteborgs och Bohus, Elfsborgs, Skaraborgs samt Örebro län;

b) en af C. W. Wallberg och I. Wallberg m. fl. industriidkare gjord underdånig hemställan om restitution af tillverkningskatt för den kvantitet sprit, som under lagstadgad kontroll kunde visas vara för deras yrkens behof använd;

öfver hvilken framställning ej mindre Tekniska Högskolan, än äfven Kommerskollegium i underdånighet afgifvit infortrade utlåtanden;

c) en af Professorerne Edv. Clason och P. Hedenius m. fl. institutionsföreståndare vid Upsala universitet i underdånighet gjord hemställan, att restitution af tillverkningsafgiften måtte beviljas för den sprit, som för de olika institutionernas räkning för undervisningen eller för vetenskapliga ändamål inköptes; samt

d) en af Karolinska Mediko-Kirurgiska Institutets lärarekollegium i underdånighet gjord och genom Upsala universitets kansler till Kongl. Maj:t öfverlemnad framställning angående restitution af tillverkningsafgiften för den sprit, som vid institutet användes för vetenskapliga ändamål.

Sedan föredragande Departementschefen härefter uppläst ett inom Finansdepartementet utarbetadt förslag till förordning angående villkoren för tillverkning af bränvin, hvilket förslag under Litt. A. finnes detta protokoll bilagdt,

hemställde Statsrådet, att Högsta Domstolen måtte genom utdrag af detta protokoll anbefallas att afgifva underdånigt yttrande öfver de i det nu upplästa förslaget till bränvinstillverkningsförordning förekommande nya eller förändrade bestämmelser af kriminalrättslig natur.

Hvad Statsrådet i förestående — — — mål och ärenden hemställt och tillstyrkt behagade Hans Maj:t Konungens gilla och bifalla.

Ex protocollo:

Axel Ädelgren.

Litt. A.

Förslag

till

förordning angående villkoren för tillverkning af bränvin.

Art. I.

Om rättighet till bränvins tillverkning och destillering.

§ 1.

(1882 års
förordning
§ 1.)

1. Bränvin må tillverkas ej mindre af en hvar välfrejdad person, hvilken eger eller innehar i mantal satt eller särskildt skattlagd jord, än äfven af den, som är behörig att idka fabriksrörelse. Aflider bränvinstillverkare eller varder han försatt i konkurs, må redan anmäld tillverkning utöfvas af döds- eller konkursboet.

2. Öfverståhållare, underståhållare, landshöfding, landssekreterare, landskamererare, kronofogde, länsman, lands- och stadsfiskal, polistjensteman, domare på landet, borgmästare eller annan magistratsperson i stad, ecklesiastik embets- eller tjänsteman, kyrkobetjent, folkskolelärare, i tjänst varande läkare, brännerikontrollör eller tillsyningsman, så ock i allmänhet embets- eller tjänsteman, som till följd af sin befattning kan komma att deltaga i beslut om bränvinstillverkning eller kontroll derå, må dock icke befatta sig med dylik tillverkning.

3. Å ecklesiastika och andra boställen, så ock å annan kronans jord, som ej med stadgad åborätt besittes, vare bränvinstillverkning förbjuden.

§ 2.

1. Bränvinstillverkning skall vara tillåten från klockan tolf på dagen första helgfria dag i Oktober månad till första helgfria dag i Maj månad det derpå följande året vid samma timme; och vare bränvinstillverkning i sammanhang med pressjästberedning medgifven äfven under den återstående delen af året mot de särskilda vilkor Kongl. Maj:t pröfvar erforderliga; Kongl. Maj:t dock obetaget att, der högst viktiga omständigheter sådant föranleda, föreskrifva inställande under viss tid af all bränvinstillverkning.

2. Bränvinstillverkning eller mäskeerledning dertill vare ej medgifven från klockan tio om aftonen näst före sön- eller helgdag till klockan tio om aftonen å sådan dag; dock att, om för särskilda tillverkningsmetoders begagnande undantag från denna bestämmelse skulle finnas oundgängligen nödigt, Kongl. Maj:t vill på särskild underdånig ansökning pröfva, huruvida sådant undantag må medgifvas.

§ 3.

För bränvinstillverkning må begagnas redskap af hvilken storlek och beskaffenhet som helst med allenast de inskränkingar, som för kontrollens handhafvande äro eller varda föreskrifna. Äfven må användas alla slags råämnen utom majs, ris och andra sådana, som äro af beskaffenhet att icke kunna inom landet allmänligen alstras.

§ 4.

Den, som vill idka bränvinstillverkning, skall minst fjorton dagar före den, då tillverkningen är afsedd att begynna, skriftligen anmäla sådant hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande med uppgift å såväl stället för tillverkningens bedrivande som ock dagen, då den skall taga sin början, samt dervid aflemna bevis, att han är behörig att utöfva bränvinstillverkning. Af bolag tillämnad bränvinstillverkning skall anmälas af den, som enligt gällande lag eger för bolaget föra talan, och skall dervid lemnas uppgift om samtliga delegare i bolaget. Finner Kongl. Maj:ts Befallningshafvande hinder icke möta för handteringens utöfvande, varde tillståndsbevis utfärdadt. Dock må sådant bevis icke utfärdas för den, hvilken blifvit dömd till ansvar för brott, som omförmälas i §§ 23 och 25 i denna förordning.

§ 5.

(§ 6.) Vill den, som erhållit tillstånd till bränvinstillverkning, afstå från tillverkningens utöfvande, utan att densamma tagit sin början, må anmälan derom ske hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande; dock att vederbörande i sådant fall vare pliktig godtgöra den kostnad, som möjligen uppstått genom kontrollörs inkallande.

§ 6.

(§ 7.) 1. Vill bränvinstillverkare före den allmänna tillverkningstidens utgång afstå från tillverkningsrätten, skall han derom göra skriftlig anmälan hos den kontrollör, som är anstald vid bränneriet, minst fem dagar före utgången af det tillverkningsdygn, med hvilket han anmäler sig vilja avsluta tillverkningen; dock att, om bränneri eller deri begagnad redskap genom vådeld eller annan olyckshändelse blifvit väsentligen skadadt, tillverkningsrätten må upphöra omedelbart efter det tillverkaren gjort skriftlig anmälan derom. Kontrollören åligger att dels lemna tillverkaren bevis om gjord anmälan, dels ock ofördröjligen underrätta Kongl. Maj:ts Befallningshafvande och öfverkontrollören om tiden för tillverkningsrättens upphörande.

2. I bränneri, der tillverkningen sålunda blifvit anmäld att upphöra, må den ej efter den utsatta tiden ega rum utan förnyad anmälan, som i § 4 sägs.

3. Med tillverkningsdygn förstås i denna förordning tiden från klockan tolf på dagen den ena till samma timme å nästföljande helgfria dag.

§ 7.

(§ 8.) Om anmäld bränvinstillverkning ej företages inom fem tillverkningsdygn efter den i anmälan uppgifna tid eller bränvinstillverkning afbrytes utan sådan anmälan, som i § 6 mom. 1 omförmäles, eller utan Kongl. Maj:ts derom meddelade föreskrift och ej inom fem tillverkningsdygn, det oräknadt, hvarunder afbrottet inträdde, å nyo företages, åligger det bränvinstillverkaren att för de tillverkningsdygn, under hvilka tillverkningen sålunda icke utöfvats, gälda på bränneriet belöpande kontrollkostnader.

§ 8.

(§ 10.) Förteckning öfver anmälningar och uppgifter enligt §§ 4 och 5 skall af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande öfversändas till öfverkontrollör sist da-

gen efter det sådan anmälan skett och till Finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå första helgfria dag i hvarje vecka.

§ 9.

1. Vill någon under den tid, då han, enligt erhållet tillståndsbevis, är till bränvinstillverkning berättigad, å bränneriställe genom särskild destillering rena bränvin, må sådant ske under tillsyn af kontrollör. Destillering å bränneriställe under annan tid vare äfven medgifven; dock att anmälan derom skall minst åtta dagar före den tid, destillering hvarje gång företages, göras hos vederbörande öfverkontrollör. (§ 11.)

2. I öfrigt må bränvins rening, vare sig genom destillering eller på kall väg, verkställas såsom annan handtering, enligt hvad i gällande författningar stadgas.

Art. II.

Om bränvins beskattning och uppläggande på nederlag.

§ 10.

1. För bränvin, tillverkad i inom landet, skall, efter afdrag af två procent, som äro skattefria, erläggas tillverkningskatt med 40 öre för hvarje liter af normalstyrka, hvarmed förstås bränvin, som vid + 15° å Celsii termometer innehåller 50 volymprocent alkohol. Denna skatt skall inbetalas till landtränteriet, dock hvarje gång icke för mindre än 1,500 liter. (§ 12.)

2. Vid utförsel af bränvin må, efter hvad särskildt finnes stadgad, åtnjutas restitution med 40,8 öre för hvarje liter renadt och med 40 öre för hvarje liter icke renadt bränvin af normalstyrka.

3. Då bränvin under de vilkor och den kontroll, Kongl. Maj:st vill föreskrifva, göres till förtäring obrukbart (denatureras) för att användas för tekniskt eller vetenskapligt behof, må restitution åtnjutas med 40 öre för hvarje liter bränvin af normalstyrka; dock medgifves ej restitution för bränvin, som användes till tvål, parfym eller, med undantag af ättika, till fabriker, afsedda att förtäras. Denaturerad bränvin är ej underkastadt försäljningsafgift.

§ 11.

(§ 13.) 1. Har tillverkningen icke uppgått till 8,000 liter beskattningsbart bränvin för hela den tid tillverkningsrätten gäلت, då skall förutom stadgad skatt erläggas en afgift af 10 öre för hvarje liter, hvarmed det tillverkade literalet understiger nämnda belopp; och likaledes skall, i händelse tillverkningen ej uppgått till 500 liter eller öfverstigit 5,000 liter i medeltal för hvarje tillverkningsdygn, utgå en afgift af tio öre för hvarje liter, hvarmed det tillverkade bränvinet understiger ett efter en medeltillverkning af 500 liter beräknadt tillverkningsbelopp eller öfverstiger en medeltillverkning, beräknad efter 5,000 liter för hvarje tillverkningsdygn. Dessa afgifter skola dock ej utgå, då tillverkningsrättens upphörande grundar sig på anmälan efter olyckshändelse, hvarom i § 6 sägs, eller Kongl. Maj:ts derom meddelade föreskrift; och ankomme på Kongl. Maj:ts pröfning, huruvida eller i hvad mån befrielse från densamma må medgifvas, då bränvinet erhålles såsom biprodukt vid annan tillverkning.

2. De enligt mom. 1 utgående särskilda afgifter skall tillverkaren inom fjorton dagar efter tillverkningsrättens upphörande inbetala till landt-ränneriet. Sker det ej, låte Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ofördröjligen utmäta afgifterna; och skall emellertid det vid bränneriet tillverkade och vid tillverkningstidens slut under offentlig vård kvarvarande bränvinet utgöra pant för afgifterna.

§ 12.

(§ 14.) Af obeskattadt bränvin skola minst åttio procent såsom säkerhet för skatten vara liggande på nederlag. Återstoden eger tillverkaren utbekomma utan skattens erläggande, dock med skyldighet att före den 1 påföljande Oktober erlägga derpå belöpande skatt, vid påföljd att Kongl. Maj:ts Befallningshafvande eljest låter ofördröjligen utmäta densamma.

§ 13.

(§ 15.) Magasin eller rum för nederlag af bränvin skall finnas vid hvarje bränneri, vara beläget i dess närhet och af tillverkaren upplåtet uteslutande för bränvin, som skall utgöra säkerhet för ogulden skatt.

§ 14.

(§ 16.) 1. Bränvinstillverkare må efter tillverkningens upphörande hafva obeskattadt bränvin kvarliggande å nederlag vid bränneriet, om anmälan

derom blifvit gjord hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande minst tio dagar före tillverkningens upphörande.

2. Sättes bränneriet å nyo i gång, och har nederlaget emellertid icke blifvit utrymdt, skall detta senare öfvertagas af den i tjenstgöring inträdande kontrollören.

§ 15.

1. Inträffar minskning, vare sig genom läkning, afdunstning eller olyckshändelse, i det å nederlag upplagda bränvinets litertal eller styrka, skall ändock tillverkningsskatt erläggas för allt det bränvin, hvarför skatt är ogulden; dock vill Kongl. Maj:t, der minskningen utan egarens vållande uppkommit genom olyckshändelse, medgifva den lindring i skatten, hvartill omständigheterna kunna föranleda. (§ 17.)

2. Å nederlag befintligt bränvin utgör pant för ogulden skatt; och skall detsamma till ytterligare säkerhet för skattens utbekommande efter tillverkningsrättens upphörande städse vara mot eldskada försäkradt till ett värde ej understigande den oguldna skattens belopp; hvarjemte det åligger tillverkaren att, då nederlaget öfvertages af tillsyningsman, till denne aflemna försäkringshandlingarna jemte behörigt bevis, att kronan eger rätt till så stor del af försäkringssumman, som fordras för skattens gäldande. Underlåter tillverkare att fullgöra hvad sålunda är föreskrifvet, vare nederlagsrätten förverkad och anmäle kontrollör eller tillsyningsman genast förhållandet hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, som i så fall ofördröjligen förordnar om skattens uttagande.

§ 16.

På Kongl. Maj:ts särskilda pröfning i hvarje fall skall bero, om och under hvilka vilkor och kontroller samt mot hvilken nederlagsafgift nederlag af inhemskt bränvin utan sammanhang med bränvinstillverkning bör medgivas; och må, på sätt särskildt derom är eller kan varda stadgadt, från sådant nederlag, beläget i stapelstad vid saltsjön, bränvin ur riket utföras, utan att tillverkningsskatt derfor erläggas. (§ 19 och § 12, 3.)

Art. III.

Om tillsyn vid bränneri och nederlag.

§ 17.

(§ 20.)

1. Öfverkontrollörer förordnas af Kongl. Maj:t till erforderligt antal att hafva tillsyn å förordningens efterlefnad. Öfverkontrollör åtnjuter det arfvode samt den ersättning för rese- och expeditjonskostnader, som af Kongl. Maj:t bestämmas.

2. Tillsyn vid bränneri skall, då, efter erhållet tillståndsbevis, tillverkningsrätt der är medgifven, utöfvas af kontrollör.

3. Kontrollör utses af chefen för Finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå och åtnjuter af staten:

a) arfvode under tjänstgöringstiden med tio kronor om dagen vid tillsyn å ett och tolf kronor om dagen vid tillsyn å två brännerier;

b) reseersättning med femton kronor för hvarje gång han inträder i tjänstgöring eller från ett till annat bränneri förflyttas samt dessutom tjugufem kronor för tillverkningsåret, om han inträdt i tjänstgöring utom det öfverkontrollörsdistrikt, der han är bosatt; och

c) ersättning för skrif- och förseglingsmaterialier samt postporto med tio öre för hvarje dag han varit i tjänstgöring.

4. Kontrollör skall hafva sin bostad vid eller så nära intill bränneriet, som öfverkontrollören anser erforderligt. Möter hinder att anskaffa bostad och kost på tillräckligt närbeläget ställe, vare tillverkare på öfverkontrollörens tillsägelse skyldig att mot tre kronor om dagen, som af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande godtgöres genom afdrag å kontrollörsarfvodet, tillhandahålla kost samt ett möbleradt, eldadt och städadt boningsrum å plats, som af öfverkontrollören godkännes.

5. Nederlag vid bränneri, der tillverkningsrätt upphört, skall handhavas af särskild tillsyningsman.

6. Tillsyningsman förordnas af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, som äfven bestämmer honom tillkommande arfvode; och åligger det tillverkaren att före nederlagets utrymmande eller öfverlemnande till kontrollör hafva till tillsyningsmannen betalt arfvode.

§ 18.

Bränvinstillverkning må ej företagas, innan kontrollapparat blifvit i bränneriet anbragt, tillståndsbeviset för kontrollören uppvisadt samt bränneri och nederlagsmagasin af honom besigtigade. (§ 22.)

§ 19.

1. Det tillverkade bränvinet uppmätas och reduceras till normalstyrka förmedelst den i bränneriet uppställda kontrollapparaten. (§ 23.)

2. Om kontrollapparat vid bränneri kommit i olag, skall kontrollör derom genast underrätta öfverkontrollören samt tömma prithållaren och afläsa apparaten; hvarjemte kontrollören, intill dess öfverkontrollören annorlunda föreskrifver, skall uppmäta och profva det bränvin, som sedermera tillverkas; egande öfverkontrollören bestämma, efter hvilken grund det från närmast föregående afläsning af apparaten tillverkade bränvin skall beräknas.

§ 20.

1. Kontrollapparat anskaffas, eges och underhålles af staten. (§ 24.)

2. Tillverkaren är skyldig att på egen bekostnad låta afhemta apparaten från plats inom länet, hvilken öfverkontrollören bestämmer, samt att likaledes bestrida kostnaden för dess uppsättning.

3. Efter tillverkningens upphörande kvarstannar kontrollapparaten vid bränneriet under tillverkarens vård, så vida denne ej hos öfverkontrollören anmäler sig vilja återlemna apparaten eller densamma af öfverkontrollören återfordras; och äligger i så fall tillverkare att på egen bekostnad låta forsla apparaten till plats inom länet, hvilken öfverkontrollören bestämmer.

4. All å apparaten eller dess tillbehör uppkommen skada, som kunnat förekommas genom omsorgsfull vård, ersättes af tillverkaren.

§ 21.

1. Om vid profning, som ligger till grund för beskattning, mellan bränvinstillverkare och kontrollör uppstår tvist om bränvinets alkoholhalt, skall af detsamma tagas prof, hvilket under bådas försegling lemnas till öfverkontrollören, som efter verkställd profning med normaltermoalkoholometer bestämmer alkoholhalten. (§ 26.)

2. Anmäler tillverkare hos kontrollören missnöje med kontrollappara-

Bih. till Riksd. Prot. 1887. B. 1 Saml. 1 Afd. 20 Häft.

tens mätning, skall, så fort sig göra låter, kontrollmätning verkställas. Om efter kontrollmätning, verkställd under minst två tillverkningsdygn och å minst 1,000 liter sprit, apparatens utslag visat sig öfverstiga det omedelbara mätningensresultatet med en procent eller derutöfver, då skall afdrag å skatten härför ske från den afläsning å apparaten, som närmast föregick anmälan om missnöje.

Kostnaden för sådan kontrollmätning skall tillverkaren. betala, i händelse apparatens utslag ej med minst en procent öfverstiger det omedelbara mätningensresultatet.

§ 22.

(§ 27.) Finner kontrollör eller tillsyningsman olaglighet vara begången vid något under hans uppsigt stäldt bränneri eller nederlag, gifve ofördröjligen sådant tillkänna för allmän åklagare äfvensom för öfverkontrollören.

Art. IV.

Om ansvar för öfverträdelse af förordningens föreskrifter.

§ 23.

(§ 28.) 1. Den, som tillverkar bränvin utan dertill erhållet behörigt tillstånd eller under tid, då på grund af Kongl. Maj:ts nådiga beslut bränvinstillverkning blifvit instäld, gälde den i § 10 stadgade tillverkningskatt och böte för lönbränning från och med 100 till och med 2,000 kronor eller straffes med fängelse från och med en till och med sex månader.

2. Har lönbränning skett med enkel, omedelbarligen med eld drifven redskap, varde skatten beräknad efter redskapens afverkningsförmåga, som skall antagas under dygn uppgå till fyra gånger pannans rymd. Kan redskapens storlek icke utrönas, bestämmes skatten efter 500 liters tillverkning under dygn. Är tillverkningen utöfvad med mera sammansatt eller medelst ånga drifven redskap, beräknas skatten för den myckenhet, som, efter hvad utrönas kan, blifvit tillverkad, dock för minst 800 liter på dygnet. I begge dessa fall skall skatten utgå för minst trettio dygn; men har tillverkningen blifvit utöfvad öfver 30 men ej 60 dygn, utgöres skatt för 60 dygn, och öfver 60 men ej 90 dygn för 90 dygn o. s. v.

§ 24.

Då lönbränning skett, vare de vid förbrytelsen nyttjade redskap, det vid beslagstillfället å stället befintliga bränvin och de kärl, hvari det förvaras, förbrutna.

(§ 29.)

§ 25.

1. Den, som vid bränvinstillverkning från beskattning undansnillar något af det bränvin, som tillverkas, begagnar tillverkningsredskap, ledningsrör eller sprithållare med dold öppning eller afledning, hvarigenom bränvin kan lönligen uttagas, eller olofligen bryter försegling eller öppnar eller borttager lås, som öfverkontrollör eller kontrollör i bränneri åsatt, eller gör åverkan å den i bränneriet uppsatta kontrollapparaten, straffes med böter från och med 500 till och med 5,000 kronor eller dömes till fängelse från och med en månad till och med ett år; dock att, der försnillning skett i större omfattning eller eljest under försvärande omständigheter, må dömas till straffarbete från och med två månader till och med två år. Den, som efter detta lagrum dömes, skall ock utgifva den skatt, som belöper sig för det undansnillade bränvinet, samt hafva förbrutit redskapen, det i bränneriet med dertill hörande förvaringsrum och nederlagsmagasin vid beslagstillfället befintliga bränvin och de kärl, i hvilka det förvaras.

(§ 30.)

2. Varder någon, som begagnar nederlagsrätt, beträdd med att olofligen bortföra bränvin från nederlaget eller bryter han kronans lås, som blifvit satt å nederlagsmagasin, dömes till böter från och med 100 till och med 2,000 kronor eller fängelse från och med en månad till och med två år. Äro omständigheterna synnerligen försvärande, dömes till straffarbete från och med två månader till och med två år.

3. I fall det olofligen bortförda bränvinet, hvarom i mom. 2 sägs, återfinnes, vare det förverkadt; kan det ej tillrättaskaffas, gælde tillverkaren dess värde.

§ 26.

Är tvist om beloppet af undansnilladt bränvin, eger domstol att i frågan infordra yttrande från Finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå.

(Ny §.)

§ 27.

Till redskap, som enligt § 24 eller § 25 mom. 1 är förbruten, räknas hvarje i bränneri för kokning, mäskeberedning, jäsning eller bränning inrättad redskap, sprithållare, äfvensom ångmaskin med tillbehör.

(§ 31.)

§ 28.

- (§ 32.) 1. Öfverträder bränvinstillverkare det förbud, som är gifvet i § 2 mom. 2, böte för hvarje gång, sådant sker, från och med 20 till och med 200 kronor.
2. Verkställes annat till bränneri hörande arbete utom tillsyn vid malt- eller jästberedning mellan klockan 8 på morgonen och klockan 5 om aftonen å sön- eller helgdag, böte bränvinstillverkare från och med 5 till och med 50 kronor.

§ 29.

- (§ 33.) 1. Underlåter bränvinstillverkare att ställa sig till efterrättelse vare sig af Kongl. Maj:t utfärdade särskilda bestämmelser angående denna förordnings tillämpning eller de föreskrifter i fråga om tillverkares åligganden, öfverkontrollör eller kontrollör i enlighet med denna förordning eller förenämnda nådiga bestämmelser meddelar, vare ansvaret böter från och med 20 till och med 200 kronor.
2. Den, som tillverkar bränvin i sammanhang med pressjästberedning, utan att samtidigt det af Kongl. Maj:t bestämda minsta utbyte af jäst i medeltal erhålles, eller underlåter att, på sätt i § 9 mom. 1 är föreskrifvet, hos öfverkontrollör göra anmälan om destillering af bränvin, böte från och med 100 till och med 1,000 kronor.
3. Den, som vid bränvinstillverkning använder majs, ris eller annat otillåtet ämne, straffes med böter från och med 500 till och med 1,500 kronor samt erlägges särskild afgift af 5 öre för hvarje kilogram af det olofligen använda råämnet.

§ 30.

- (§ 34.) Vägrar man den, som eger anställa undersökning i afscende å förbrytelse mot denna förordning, tillträde till rum eller byggnad, der, enligt § 39, undersökning får ske, böte från och med 100 till och med 1,000 kronor.

§ 31.

- (§ 35.) 1. För förbrytelse mot denna förordning af bränvinstillverkares hustru, barn, tjenstefolk och i bränneriet anstälde arbetare ansvare tillverkare såsom vore förbrytelsen af honom sjelf begången, derest icke omständigheterna

göra sannolikt, att förbrytelsen skett utan hans vetskap och vilja. Begagnar tillverkaren ombud vid brännerirörelsens utöfvande, ansvare dock ombudet jemte tillverkaren och lika med denne för sådan förbrytelse.

2. Redskap, tillverkad vara och kärl, hvori den förvaras, skola, fastän bränvinstillverkare icke är egare deraf, dömas förbrutna, när förbrytelse, som medför sådan påföljd, är begången.

§ 32.

Bränvinstillverkare, som åt den vid hans bränneri anstälde kontrollör eller tillsyningsman såsom gåfva något gifver eller erbjuder, böte från och med 20 till och med 200 kronor. Kontrollör eller tillsyningsman, som gåfvan mottager, vare lika ansvar underkastad och miste derjemte befattningen. (§ 36.)

§ 33.

Skulle någon, hvilken det åligger att hålla tillsyn vid bränneri eller vid nederlag, eller den, hvilken har till tjensteåliggande att åtala förbrytelser mot denna förordning, sjelf beträdas med olofflig bränvinstillverkning eller att hafva främjat sådan förbrytelse eller försnillning af den skatt, tillverkare bör erlægga, varde dömd till fängelse eller straffarbete från och med sex månader till och med två år. (§ 37.)

§ 34.

Om undersökning, hvarom i § 39 sägs, hos någon anställes emellan klockan 9 om aftonen och klockan 5 om morgonen, men förbrytelse ej upptäckes, böte förrättningsmannen från och med 5 till och med 50 kronor, der han ej haft giltig anledning till undersökningen. (§ 38.)

§ 35.

Böter, som efter denna förordning ådömas, skola, om tillgång till deras gäldande brister, förvandlas enligt allmän strafflag. (§ 39.)

§ 36.

Då tillverkningsskatt jemte böter blifvit ådömd enligt denna förordning, må, der tillgång saknas till skatten eller någon del deraf, böterna ej kunna med penningar gäldas, utan skall den sakfælde i stället undergå motsvarande förvandlingsstraff. (§ 40.)

§ 37.

(§ 41.)

1. Böter, som enligt denna förordning ådömas, äfvensom värdet af bränneriredskap och annan egendom, som anses förbrutne, tillfalle med en tredjedel kronan och med två tredjedelar åklagaren. Finnes särskild an-gifvare, tage han hälften af åklagarens andel.

2. Efter anmälan af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande eller chefen för Finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå kommer att på Kongl. Maj:ts nådiga pröfning bero, huruvida i något fall åklagare eller annan för ådagalagdt nit vid efterspanande och beifrande af förbrytelse mot denna förordning gjort sig förtjent af någon belöning utöfver honom möjligen tillkommande andel i ådömda böter samt redskap eller annat förbrutet gods.

Art. V.

Föreskrifter i afseende å förordningens verkställighet.

§ 38.

(§ 43.)

1. Lands- och stadsfiskaler, krono-, stads- och polisbetjenter samt de personer, hvilka särskildt förordnas vaka öfver denna förordnings efter-lefnad, åligger att åtala förbrytelser emot densamma.

2. I öfrigt eger en hvar rättighet att för sådana förbrytelser anställa åtal, dock ej föräldrar och barn eller makar eller syskon mot hvarandra, ej heller annan skyldeman mot den, hos hvilken han njuter kost eller under-håll, ej fosterbarn mot fosterföräldrar och ej heller tjenare mot husbonde-folk, under den tid de äro i tjensten.

3. Då åtal anställles af annan person än den, som är nämnd i mom. 1, gifve han sin talan allmän åklagare tillkänna så tidigt, att denne må kunna öfvervara målets utförande.

§ 39.

(§ 44.)

1. De i § 38 mom. 1 omförmälde allmänna åklagare ega att anställa undersökning om förbrytelse mot denna förordning äfvensom att verkställa beslag.

2. Den, som förrättar undersökningen, bör för att tillgodonjuta det skydd, honom dervid lagligen tillkommer, vid förrättningen på sig synbart

bära påbudet tjenstetecken eller, innan förrättningen företages, uppvisa fullmakt eller förordnande. I orten boende eller känd krono- eller stadsbetjent vare likväl frikallad från skyldigheten att sålunda styrka sin behörighet.

3. Undersökningen må anställas i bränneri, så ock i annat rum eller byggnad, som kan begagnas för bränvinstillverkning eller förvaring af bränvin.

§ 40.

Beslag skall göras i två vittnens närvaro. Innehafvare af hvad i beslag tages eller i hans frånvaro hans ombud på stället eller någon af hans husfolk skall förut tillsägas om beslaget. (§ 45.)

§ 41.

Sker beslag å bränneri under den tid, då tillverkningsrätt der gäller, må ej panna utbrytas eller någon del af tillverkningsredskapen borttagas eller tillverkningens fortsättande hindras, innan första domstol i målet dömt redskapen förbruten, der ej vid tillverkningen redskap eller sprithållare med dold öppning begagnats eller afledning varit anbragt för bränvins lönliga uttagande eller åverkan skett å kontrollapparaten. (§ 46.)

§ 42.

Redskap, som tages i beslag, skall, till förekommande af dess utbyte mot annan, af beslagaren utmärkas med särskild stämpel, der ej redskapen vid beslaget fräntages egaren, i hvilket fall den skall sättas i allmänt förvar. (§ 47.)

Denna förordning skall träda i kraft den 1 Oktober 1887, vid hvilken tid nådiga förordningen angående villkoren för tillverkning af bränvin den 2 Juni 1882 upphör att vara gällande; dock att tillsättningen af kontrollörer skall för det tillverkningsår, som tager sin början den 1 Oktober 1887, ske i enlighet med denna förordning samt att förbudet i § 3 mot användning af majs, ris, och andra råämnen, som äro af beskaffenhet att icke kunna inom landet allmänligen alstras, icke träder i kraft förr än den 1 Januari 1888; och vill Kongl. Maj:t i särskild ordningsstadga för bränvinsbrännerierna i riket meddela erforderliga bestämmelser angående förordningens tillämpning.

*Utdrag af protokollet öfver ett lagärende, hållet uti Kongl. Maj:ts
Högsta Domstol Måndagen den 21 Februari 1887.*

Andra rummet.

Närvarande:

Justitieråden: VON HOFSTEN,
HERNMARCK,
AHLGREN,
ÖRBOM,
ÅBERGSSON,
HERSLOW,
NORBERG.

Till slutlig behandling företogs det till Högsta Domstolen för afgifvande af yttrande öfverlemnade, i protokollet för den 1 innevarande månad omförmälda förslag till förordning angående villkoren för tillverkning af bränvin, i hvad förslaget innefattade nya eller förändrade bestämmelser af kriminalrättslig natur; varande berörda förslag bilagdt detta protokoll.

Så vidt förslaget, enligt remissen, utgjorde föremål för Högsta Domstolens granskning och utlåtande, föranledde detsamma följande anmärkningar.

§ 25.

Högsta Domstolen ansåg, att, vid jämförelse mellan de i 1:sta och 2:dra momenten omförmälda förbrytelser och mellan de straff, som enligt förslaget kunna å samma förbrytelser följa, syntes de i 2:dra mom. utsatta straffbestämmelser vara för stränga. Isynnerhet saknades giltig anledning att för det i 2 mom. omförmälda brott bestämma högre maximum för fängelsestraffet än för brott mot 1 mom. Om en nederlagsinnehafvare företoge sig att olofligen bortföra bränvin från nederlaget, så beröfvade han derigenom

kronan endast den säkerhet för beräknad och påförd tillverkningskatt, som kronan hade i det å nederlaget befintliga bränvinet. En sådan förbrytelse vore af vida lindrigare art än den i 1:sta mom. omförmålda, hvarigenom kronan svikligen beröfvades möjligheten att beräkna och påföra tillverkningskatt för det undansnillade bränvinet. Förbrytelse mot 2 momentet i 25 § hade hufvudsakligen samma konstitutiva bestämmingar, som det i 22 kap. 13 § Strafflagen omnämnda förfarande att svikligen återtaga det gods, man i pant till annan lemnat eller denne eljest under panträtt innehade, hvilken sistnämnda förbrytelse i allmänhet kunde försonas med böter och endast då omständigheterna vore synnerligen försvårande medförde fängelsestraff. Att bryta kronans lås, som blifvit satt å bränvinstillverkarens nederlagsmagasin, vore en åtgärd, närmast jemförlig med den i 34 § Tullstadgan omnämnda att oloffigen bryta lås eller sigill, som af tullbetjent blifvit satta å fartygs luckor eller andra ingångar till rum, der gods förvarades, eller att på annat sätt bereda sig tillgång till sådana med lås eller tullsigill försedda rum. En dylik förbrytelse mot Tullstadgan vore straffbar enligt 10 kap. 21 § Strafflagen, i hvilket lagrum såsom straff för brytande af offentlig myndighets insegel, hvarmed saker eller skrifter tillslutne vore, bestämdes böter eller fängelse i högst sex månader. Äfven om, med hänsyn till senare tidens erfarenhet om förbrytelser mot förordningen angående vilkoren för tillverkning af bränvin, det kunde vara nödvändigt att för dylika förbrytelser stadga strängare straff än som följde å andra med dem jemförliga lagöfverträdelser, ansåg dock Högsta Domstolen, att straffet för brott, hvarom 2:dra mom. handlar, icke borde sättas högre, än att den längsta strafftiden blefve, om fängelse ådömdes, sex månader och, då straffarbete följde, ett år.

§ 29.

Justitieråden *von Hofsten*, *Herrmarck*, *Örbom*, *Åbergsson*, *Herslow* och *Norberg* funno sig icke böra ingå i bedömande af frågan, huruvida den inhemska jordbruksnäringens intresse må anses fordra, att endast sådana råämnen, som kunde inom landet allmänneligen alstras, finge användas för bränvinstillverkning, men ansågo ur rättslig synpunkt det icke vara lämpligt att för en viss klass af näringsidkare med kriminelt ansvar belägga ett eljest tillåtet användande af egna, till riket lofligen införda råämnen.

§ 31.

Justitierådet *Örbom*, med hvilken Justitierådet *Norberg* instämde, yttrade: Till följd af vissa egendomliga förhållanden, som äro förknippade med

Bih. till Riksd. Prot. 1887. B. 1 Saml. 1 Afđ. 20 Häft.

bränvinsindustrien, har lagstiftningen i hithörande ämnen att förete åtskilliga afvikelser från allmänna kriminalrättsliga och processuella grundsatser. Den betänkligaste och efter min åsigt minst befogade bland dessa afvikelser återfinnes i 1 mom. af denna §, enligt hvilken bränvinstillverkare skall, när öfverträdelse af den ifrågavarande förordningen är begången af hans husfolk eller arbetare, anses och straffas såsom gerningsman, derest han ej förmår bevisa tillvaron af särskilda omständigheter, som göra det sannolikt att förbrytelsen skett utan hans vilja och vetskap. När således t. ex. en bränneriarbetare varder lagligen förvunnen att hafva å redskap anbragt öppning eller afledning, hvarigenom bränvin kan lönligen uttagas (§ 25 mom. 1), eller att hafva sönderbrutit lås å nederlagsmagasin (§ 25 mom. 2) men gerningsmannen, som i verkligheten med sin åtgärd afsett att för egen räkning tillgripa bränvin eller att göra husbonden skada, inför rätta falskeligen förnekar sådan afsigt och till sitt eget fredande pådiktar husbonden delaktighet i eller vetskap om gerningen, erfordras icke någon vidare bevisning för husbondens fällande, utan straffet drabbar honom — och honom ensam — derest han ej gitter bevisa sin oskuld. En sådan bevisning är emellertid icke alltid, äfven för den faktiskt oskyldige, möjlig att åstadkomma, i synnerhet om alla eller flere bland hans arbetare varit delaktige i förbrytelsen eller eljest rotat sig tillsammans emot honom. Den ifrågavarande presumptionen emot husbonden *kan* sålunda under ogynsamma förhållanden otvifvelaktigt föranleda dertill, att den oskyldige straffas och den brottslige går fri; och vådan häraf har högst väsentligt ökats genom den skärpning presumptionen erhållit i förevarande förslag, hvilket icke i likhet med nu gällande lag i ämnet inskränker presumptionens giltighet endast till de fall då straffpåföljden utgöres af penningböter eller förlust af redskap — således hufvudsakligen af ekonomisk natur och jemförelsevis mindre betydighet — utan låter presumptionen gälla såsom fullt bevis äfven då straffet är ganska långvarigt frihetsstraff.

En dylik förvridning af allmänna bevisreglerna i brottmål synes icke vara förtjent att bibehållas i en ny författning i ämnet, helst då genom nya ytterligt skärpta straffbestämmelser och kontroller frestelsen och tillfället för bränvinstillverkarene sjelfva att försöka försnillningar antagligen måste blifva vida mindre än tillföre. Det torde ock kunna ifrågasättas huruvida det är välbetänkt att på idkarne af ifrågavarande lofliga och för statens finansiella behof oumbärliga näring trycka stämpeln af presumerad brottslighet i alla möjliga fall och dervid lemna dem nästan hjälplöst i oärliga eller illvilliga arbetares våld.

På grund af hvad jag sålunda anfört anser jag förevarande § böra i så måtto ändras, att, i öfverensstämmelse med de i gällande författning om bränvinsförsäljning § 47 stadgade grunder, husbonde endast varder ansvarig

för förbrytelse, som *med hans vetskap* begås af hans hustru, husfolk eller i hans arbete antagen person.

§ 33.

Högsta Domstolen ansåg, att om, såsom anledning vore att antaga, meningen vore att orden »försnillning af den skatt tillverkare bör erlägga» skulle afse jemväl sådan förbrytelse, som omförmäldes i § 25 mom. 2 af förslaget, torde detta böra på ett tydligare sätt uttryckas.

Ex protocollo:

Th. Wilh. Malm.

Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms slott den 13 Maj 1887.

Närvarande:

Hans Excellens Herr Statsministern THEMPTANDER,
 Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena Grefve
 EHRENSVÄRD,
 Statsråden: LOVÉN,
 VON STEYERN,
 Friherre VON OTTER,
 HAMMARSKJÖLD,
 RICHERT,
 RYDING,
 VON KRUSENSTJERNA,
 Friherre TAMM.

Chefen för Finansdepartementet, Statsrådet Friherre Tamm anmälde ånyo det vid statsrådsprotokollet för den 10 December sistlidet år fogade förslag till förordning angående vilkoren för tillverkning af bränvin äfvensom öfriga till ärendet hörande och i samma protokoll omförmälda framställningar samt tillkännagaf, att Högsta Domstolen numera afgifvit utlåtande öfver samma lagförslag.

Efter att hafva redogjort för utlåtandets innehåll anmälde Departementschefen vidare:

a) särskilda underdåniga ansökningar af Direktionen för Veterinärinstitutet och Styrelsen för Stockholms Högskola äfvensom en af Vetenskapsakademiens sekreterare till chefen för Finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå aflåten skrifvelse, åsyftande dessa framställningar, att de nämnda institutionerna måtte få åtnjuta restitution af tillverkningskatten för den sprit, som till vetenskapligt behof användes;

b) ett inom Finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå uppgjort förslag till förordning angående restitution af tillverkningskatt för bränvin, som användes för tekniskt eller vetenskapligt behof; och

c) en af ett större antal personer gjord framställning om framläggande för Riksdagen af förslag till lag om allmänt förbud mot rusdryckers tillverkning och försäljning, med undantag för medicinska och industriella behof, att fullt tillämpas efter tio år, samt om de öfvergångsåtgärder, som under tiden vore att vidtaga.

Härefter yttrade Departementschefen:

»Det torde nu tillåtas mig att få angifva de väsentligaste olikheter, som finnas mellan det inom Finansdepartementet uppgjorda förslaget till förordning angående villkoren för tillverkning af bränvin och nu gällande författning i ämnet, och de skäl, som åberopas för de ifrågasatta förändringarne, samt att i sammanhang härmed yttra mig angående de anmärkingar, som inom Högsta Domstolen blifvit framställda mot förslaget.

Dervid anhåller jag att först få erinra derom, att Riksdagen i underdånig skrifvelse den 5 April 1886 anhållit, att Eders Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till sådana ändringar i förordningen angående villkoren för tillverkning af bränvin den 2 Juni 1882, som kunde leda till en mera betryggande kontroll öfver bränvinsbeskattningen, äfvensom anbefalla den omarbetning af ordningsstadgan för bränvinsbrännerierna i riket, som för samma ändamåls vinnande kunde finnas erforderlig, hvarjemte Riksdagen särskildt anfört, att den i § 30 mom. 1 af berörda förordning innefattade straffbestämmelse, enligt hvad erfarenheten ådagalagt, ej varit tillräckligt verksam, i det densamma vore alltför mild i jemförelse med de straff, som strafflagen stadgade för förfalskning och bedrägeri, och ej stode i rimligt förhållande till den stora vinst, hvilken kunde genom bränvinsförsnillning åtkommas.

Beträffande frågan om anordnande af en mera verksam kontroll öfver bränvinstillverkningen, så hafva vissa inom ett eller annat län yppade, bekanta förhållanden tillfyllest ådagalagt behofvet af skärpta bestämmelser i detta afseende. I förevarande förslag förekomma derföre såväl en förändrad ordning för kontrollörers tillsättande som någon förändring i sättet för deras aflönande. I det förslag till ny ordningsstadga för bränvinsbrännerierna i riket, som utarbetats inom Finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå, upptagas derjemte åtskilliga bestämmelser i syfte att åstadkomma en väsentligen skärpt kontroll. Af dessa synas mig särskildt böra framhållas dels föreskriften i § 6 om att sprithållarerummet bör vara under kronans lås — i följd hvaraf § 25 mom. 3 i förordningen den 2 Juni 1882 blir öfverflödigt — dels den i § 31 omförmälda skärpta kontroll öfver inmäsk-

ningen, dels ock den i § 18 intagna föreskrift om tätare afläsning å kontrollapparaten.

Enligt hittills gällande stadganden om villkoren för tillverkning af bränvin har Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande varit den myndighet, hvilken det ålegat att utöfva tillsyn öfver kontrollen. Före husbehofsbränningens afskaffande fanns ingen särskild kontrollpersonal, utan hade kronobetjeningen att öfvervaka beskattningen å bränvinstillverkningen. Efter år 1855 utöfvas tillsyn genom öfverkontrollör och kontrollör. Bränneriernas stora antal under de första årtiondena efter husbehofsbränningens afskaffande, de ofullständigare kommunikationerna samt bristen på en fastare organiserad öfverkontroll i orterna gjorde, att länsstyrelserna fortfarande måste hafva väsentlig befattning med kontrollen.

Förhållandena äro nu ändrade. Bränneriernas antal har från 600 till 700 nedgått till omkring 200. Efter år 1883, då det nya systemet med sjelfverkande kontrollapparater infördes, har öfverkontrollörsinstitutionen erhållit större fasthet genom öfverkontrollörens inkallande i tienstgöring på helt år. Kontrollen har genom apparaterna blifvit mera teknisk och torde böra utvecklas i denna riktning, framför allt genom strängare öfvervakande af inmäkningsarbetet i brännerierna. Finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå, som enligt gällande instruktion har att öfvervaka kontrollen å bränvinsbeskattningen, är genom förstärkt tjänstepersonal och framför allt genom de lättade kommunikationerna satt i tillfälle att allt mer omedelbart taga befattning med kontrollens detaljer, hvilka, ehuru af stor vikt, måste vara mer eller mindre främmande för länsstyrelserna.

Tiden synes därför vara inne att från länsstyrelserna till den centrala myndigheten öfverflytta handhafvandet af bränvinskontrollen, helst den nu rådande delningen af åligganden och ansvar svårligen kan vara för kontrollen gagnelig, utan i vissa fall föranleder obehöfliga omvägar. Om sålunda den åsigt vinner godkännande, att länsstyrelserna, utom hvad angår utfärdande af tillståndsbevis till bränvinsbränning samt uppbörden af debiterad tillverkningskatt, böra befrias från befattning med kontroll öfver bränvinstillverkningen och denna kontroll helt och hållet handhafvas af kontroll- och justeringsbyrån, så torde ock deraf följa, att de personer, på hvilka kontrollens säkerhet ytterst beror, eller kontrollörerna, böra tillsättas af nämnda byrå, helst Eders Kongl. Maj:t eller Chefen för Finansdepartementet icke skäligen lära böra betungas med deras förordnande.

Genom denna förändring skulle åtskilliga andra fördelar ernås. Så är det gifvet, att likformighet och följdriktighet skulle införas i fråga om kontrollörers befordran och användning. En öfverkontrollör, som har flera län under sin inspektion, kunde få använda de kontrollörer, som företrädesvis borde användas. Det skulle ej inträffa, att, såsom nu sker i län med få

brännerier, samma person årligen tjenstgör såsom kontrollör vid samma bränneri. Byrån blefve småningom i tillfälle att vinna kännedom om personalen och kunde tillse, att denna icke ökades öfver behovet. Det anses nemligen otvifvelaktigt, att utnämning af ett större antal kontrollörer, än som behöfves, hvarigenom en hvar blott får en kort tids tjenstgöring, icke är till förmån för befattningen. Vidare kunde kontrollör flyttas från ett öfverkontrollörsdistrikt till ett annat, hvilket innebär möjlighet att beträffande kontrollörerna erhålla mera opartiska vitsord, i det annan öfverkontrollör än den, som föreslagit kontrollör, kunde blifva skyldig vitsorda hans lämplighet att vidare användas. Slutligen skulle genom utsigten att under större delen af tillverkningsåret kunna påräkna förordnande samt genom någon förbättring i aflöningen, hvarom jag längre fram kommer att yttra mig, helt visst bättre kvalificerade personer, än hittills varit fallet, finnas villiga att söka kontrollörsbefattning.

Om ock hos byrån må förutsättas mindre personalkännedom än hos länsstyrelserna, bör dock ihågkommas, att såväl länsstyrelsernas som byråns utnämningrätt är väsentligen bunden och begränsad genom öfverkontrollörens förslag samt att öfverkontrollören, som har största olägenheten af olämpliga kontrollörsutnämningar och bättre än någon annan bör känna de personer, hvilka tjenstgöra under honom, har både största intresse och största möjlighet att riktigt bedöma, hvilka sökande som böra utnämnas.

En sådan förändrad anordning för tillsättande af kontrollörerna var redan iakttagen i ett af chefen för kontroll- och justeringsbyrån uppgjort förslag, öfver hvilket på nådig befallning yttranden afgifvits från Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i de län, der bränvinstillverkning förekommer. I flertalet af dessa yttranden har förslaget i nu ifrågavarande del antingen förordats eller ock lemnats utan anmärkning. Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Stockholms, Södermanlands, Kronobergs, Christianstads, Elfborgs och Skaraborgs län hafva åter mot detsamma framställt åtskilliga anmärkningar. Sammanställas dessa, finnes följande vara mot förslaget anmärkt: att detsamma innebure en centralisation af förvaltningen, hvilken ej vore af behovet påkallad. Det vore nemligen icke visadt, att Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande vidare saknade förmåga att nöjaktigt fullgöra ett åliggande, som under mer än trettio år varit dem anförtrödt, eller att chefen för kontroll- och justeringsbyrån egde bättre insigter derutinnan. Byråchef i statsdepartement intoge ej heller den ställning, att beslutanderätt kunde honom tilldelas. För sådan rätt skulle erfordras, att byrån skildes från Finansdepartementet och ombildades till ett sjelfständigt embetsverk. Af byråns befattning med kontrollen å bränvinstillverkningen följde ej heller, att den borde utse kontrollörerna. Dessa vore nemligen icke tjenstemän, utan ombud för bevakande af kronans rätt, och sådana ombud utsåges ju af Eders Kongl. Maj:ts Be-

fallningshafvande. Dessutom blefve byråchefen, i saknad af personkännedom, vid utnämningen bunden af öfverkontrollörens förslag, men öfverkontrollörerna befunde sig ej i den ställning, att en sådan magt borde dem tillerkännas. Den fullkomligaste kännedom om personer och förhållanden i orterna vore åter att finna hos Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande. Då denna myndighet hade att tillgå förslag från öfverkontrollörerna, vore byråchefen redan i tillfälle att utöfva inflytande på tillsättande af kontrollörerna, hvilkas tekniska insigter för öfrigt enligt § 11 i nuvarande ordningsstadgan skulle styrkas genom intyg af öfverkontrollör. Skulle slutligen samma personer användas under hela tillverkningsåret, blefve officerare och extra ordinarie landsstatstjenstemän icke vidare i tillfälle att mottaga förordnande såsom kontrollör. Kontrollörerna skulle derigenom alltmer komma att bilda en särskild tjenstemannaklass utan fast aflöning eller pensionsrätt, och att anspråk på sådana förmåner skulle framkomma, kunde ej betviflas. En länsstyrelse anmärkte derjemte, att tillgång till erforderligt antal extra landsstatstjenstemän icke blefve att tillgå, derest ej länsstyrelsen vore i tillfälle att genom någon tids förordnande såsom kontrollörer bereda dessa extra ordinarie något bidrag till deras uppehälle.

Om det ock må erkännas innefatta en oegentlighet, att, såsom dock redan eger rum, en sjelfständig beslutanderätt uppdrages åt byråchef i ett statsdepartement, finner jag dock de af Eders Kongl. Maj:ts bemälda Befallningshafvande anförda anmärkningar icke rubba de ofvan anförda grunder, genom hvilkas antagande jag anser den ifrågasatta anordningen komma att medföra en bättre och säkrare kontroll. Hvad särskildt angår den uttalade farhågan för anspråk hos kontrollörerna på ordinarie lön och pensionsrätt, synas mig sådana anspråk hos kontrollörerna icke behöfva befaras mera än hos öfverkontrollörerna, hvilka ju äro anställda på helt år. I det inom Finansdepartementet uppgjorda förslaget är alltså iakttaget, att kontrollörerna tillsättas af chefen för departementets kontroll- och justeringsbyrå.

Vid tiden för kontrollapparaternas införande antogs, att kontrollör i många fall skulle kunna utöfva tillsyn vid mer än ett bränneri. Erfarenheten har emellertid visat, att dessa fall ej äro särdeles talrika, och de torde blifva än mer sällsynta, om fordringarne på öfvervakandet af inmäskningarne skärpas. Förslaget upptager derföre icke stadgandet i § 20 mom. 2 i förordningen den 2 Juni 1882 om distriktsindelning och förutsätter, att högst två brännerier kunna stå under samma kontrollör.

Det sätt, på hvilket de med kontrollörsbefattning förenade förmånerna utgått, har icke varit fördelaktigt vare sig för kontrollörerna eller för kronan. Kontrollör, som har tillsyn vid ett bränneri, åtnjuter för närvarande sex kronor om dagen jemte bostad och kost, derför ersättning utgår af statsmedel med högst tre kronor om dagen. Derjemte åtnjuter han ersättning för expensutgifter, skjuts- och traktamentsersättning för resa till och från tjenstgörings-

området samt skjuts inom samma område. Förslaget afser att lemna kontrollören tio kronor om dagen till hans fria förfogande, med rätt för honom att välja bostad och skyldighet att sjelf bekosta de dagliga resorna till bränneriet. Tillhandahållas rum och kost af bränneriegaren, bör därför utgå tre kronor om dagen. Det kommer då att ligga i kontrollörens intresse att bo nära bränneriet, men ej hos tillverkaren. Vid tillsyn öfver två brännerier skall dagarvodet utgå med tolf kronor. För erhållande af enkelhet föreslås vidare, dels att reseersättningen skall utgå med femton kronor för hvarje gång kontrollören inträder i tienstgöring eller från ett till annat bränneri förflyttas samt dessutom med tjugufem kronor för tillverkningsåret, om han inträdt i tienstgöring utom det öfverkontrollörsdistrikt, der han är bosatt, dels ock att ersättning för skrif- och förseglingsmaterialier samt postporto skall utgå med tio öre för hvarje dag, han varit i tienstgöring. Det föreslagna dagarvodet af tio kronor om dagen till kontrollörens fria förfogande torde innebära en icke oväsentligt ökad förmån, utan att kontrollen därför blir i det hela dyrare.

Från frågan om kontrollörernas arfvode torde vara lämpligt att öfvergå till den om aflönande af tillsyningsman vid bränvinsnederlag. För närvarande åtnjuter sådan tillsyningsman, då han ej tillika är kontrollör, arfvode till belopp af fyra kronor för hvarje förrättning samt ersättning för skjuts med mera. Godtgörelsen bekostas i allmänhet af staten, men af nederlagsinnehafvaren, då förrättning på hans begäran förekommit mer än en gång i veckan. Såsom ersättning för statens kostnader erlägger nederlagets innehafvare nederlagsafgift, som, enligt närmare bestämmelser i § 16 mom. 4 af förordningen den 2 Juni 1882, erlägges med 3 kronor 75 öre för hvarje helt tusental liter bränvin. Vissa år hafva nederlagsafgifterna icke förslagit till betäckande af tillsyningsmännens aflöning, andra år har kronan åter haft något öfverskott. Under åren 1874—1884 utgjorde sammanlagdt nederlags-

afgifterna kronor 361,623:—

och omkostnaderna ,, 319,317:—

således utgjorde öfverskottet kronor 42,306:—

eller i medeltal 3,846 kronor om året. Ehuru statskassans behållning således är ytterst oväsentlig, äro dock tillverkarnes omkostnader för nederlagen högre, än hvad de skäligen borde vara, hvilket icke kan undgå att väcka missnöje. Under de nämnda åren kostade vid 141 nederlag hvarje uttag af bränvin: vid 4 mindre än tio kronor, vid 15 mellan tio och tjugu kronor, vid 16 mellan tjugu och trettio kronor, vid 27 mellan trettio och femtio kronor, vid 41 mellan femtio och hundra kronor samt vid 38 öfver etthundra kronor. Det är visserligen sannt, att detta är kostnaden icke blott för uttag af bränvin från nederlag, utan äfven för tillsyn och räkenskapsföring, men i allt fall synes beloppet vara för högt,

och sannolikt torde vara, att en del deraf åtgår till kostnader, som genom en annan anordning skulle kunna undvikas. Det synes vidare vara obilligt, att innehafvarne af de större nederlagen skola genom deras större afgifter bidraga till aflönande af tillsyningsmän vid de mindre eller sådana, der blott en ringa mängd bränvin är upplagd. Det nuvarande stadgandet medför äfven nödvändigheten att bestämma en minimi-quantitet, som bör vara å nederlag upplagd. Alla dessa olägenheter skulle undanrödjas, om, såsom i förslaget iakttagits, tillverkaren, med befrielse från nederlagsafgiften, ålägges att godtgöra tillsyningsmans arfvode med belopp, som Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande eger bestämma, i hvilket fall tillsyningsmannen sannolikt ej kommer att anlitas oftare, än omständigheterna kräva, och ersättningen att motsvara den verkliga kostnaden. Härigenom skulle ock besparas allt besvär med debitering af nederlagsafgift samt författande, verifierande och granskning af tillsyningsmäns räkningar. Den nu ifrågasatta anordningen har äfven i allmänhet lemnats utan anmärkning af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, om än en eller annan af dem uttalat betänkligheter.

Lika med hvad Riksdagen uti ofvananmärkta skrifvelse anført torde Eders Kongl. Maj:t finna de förbrytelser, som omförmälas uti § 30 mom. 1 af nu gällande förordning angående villkoren för tillverkning af bränvin, vara allt för mildt bedömda såväl vid jemförelse med de straff, hvilka strafflagen stadgar för förfalskning och bedrägeri, som den stora vinst, hvilken kan genom bränvinsförsnilling åtkommas. Såsom exempel må endast anföras, att förfalskning af en aln eller en vigt skall, då bruk af det förfalskade egt rum, straffas med straffarbete under minst ett år, då deremot åverkan å kontrollapparaten försonas med böter. I § 25 mom. 1 af förslaget upptagas nu samma förbrytelser som i § 30 mom. 1 af nu gällande lag. Derved hafva dock iakttagits ett par ändringar. Så hafva orden »för sådant ändamål» uteslutits, då ju ändamålet med användande af redskap eller sprithållare med dold öppning icke kan vara annat än att undansnilla bränvin. Vidare kan underlåtenhet att aflemna föreskrifven del af det tillverkade bränvinet icke ifrågakomma, om, såsom afsedt är, sprithållaren skall stå under kronans lås, och hvad nuvarande stadgande derom innehåller är alltså uteslutet. Med afseende å den olika grad af brottslighet, som kan förefinnas hos de i detta lagrum beskrifna gerningar, måste straffbestämmelsen erhålla en vidsträckt latitud. Förslaget upptager därför böter från och med 500 till och med 5,000 kronor eller fängelse från och med en månad till och med ett år, dock att, der försnilling skett i större omfattning eller eljest under försvärande om-

ständigheter, må dömas till straffarbete från och med två månader till och med två år.

Ändring af straffbestämmelsen i detta moment påkallar emellertid ändring af vissa andra straffbestämmelser i lagen. I § 28 mom. 1 och § 30 mom. 2 i förordningen den 2 Juni 1882 bestämmes bötesbeloppet efter skattens belopp och det antal gånger, förbrytaren förut undergått bestraffning. Det förstnämnda af dessa lagrum stadgar endast böter, det senare högst fängelse och detta endast för tredje resan. I förslaget § 23 mom. 1 (motsvarande § 28 mom. 1 i nu gällande förordning) bestämmes ansvaret till böter från och med 100 till och med 2,000 kronor eller fängelse från och med en till och med sex månader. Förslaget § 25 mom. 2 motsvarar med vissa förändringar § 30 mom. 2 i nuvarande förordningen. Det har nemligen ansetts nödigt att låta lagrummet äfven omfatta det fall, att kronans lås för nederlagsmagasin brytes. Enligt det förslag, öfver hvilket Högsta Domstolen afgifvit yttrande, upptogs i detta moment bötesansvar från och med 100 till och med 2,000 kronor eller fängelse från och med en månad till och med två år, men, der omständigheterna voro synnerligen försvårande, straffarbete från och med två månader till och med två år. De sålunda i sistnämnda lagrum föreslagna straffbestämmelser har Högsta Domstolen vid jämförelse med åtskilliga anförda lagrum ansett vara för stränga. I öfverensstämmelse med den mening, som af Högsta Domstolen uttalats, har jag ock i förslaget vidtagit den ändring, att högsta strafftiden blifver, om fängelse ådömes, sex månader och, då straffarbete följer, ett år.

Med anledning af en utaf Högsta Domstolen vid § 33 i förslaget gjord anmärkning har detta undergått sådan ändring, att tydligt uttryckes, att §:n afser jemväl sådan förbrytelse, som omförmäles i § 25. Senare delen af nuvarande § 37 är utesluten, då, enligt hvad i ordningsstadgan föreskrifves, öfverkontrollör utan annan myndighets hörande kan försätta kontrollör ur tjänstgöring och annan bestraffning än befattningens förlust ej synes böra stadgas såsom påföljd för kontrollörs försumlighet.

Med afseende å de anmärkningar, två af Högsta Domstolens ledamöter framställt mot den ifrågasatta lydelsen af § 31 mom. 1, har jag i förslaget vidtagit sådan ändring, att detta lagrum kommer att i det väsentligaste öfverensstämma med nu gällande stadganden. Någon anmärkning har emellertid icke förekommit i afseende å det ifrågasatta stadgandet derom, att ansvarsfriheten icke utsträcket till det ombud, tillverkaren vid rörelsens utöfvande begagnat och som måste vara den egentligen ledande vid försnillningen. Nämnda stadgande är således bibehållet.

Bland de yrkanden på ändringar i tullagstiftningen, hvilka på senare tider framträdt med synnerlig styrka, märkes fordran på tull för majs. En dylik tull beslöts till och med af 1880 års Riksdag, ehuru densamma åter afskaffades två år derefter. En mycket utbredd önskan om åsättande af tull i detta fall gör sig emellertid fortfarande gällande och har i motionsform uttalats äfven vid den innevarande Riksdagen. Hufvudsakliga syftet med denna tull är att genom majsens fördyrande hindra eller åtminstone begränsa dess användning såsom råämne vid bränvinstillverkningen. Mot denna tull och ett deraf verkadt fördyrande af varan har åter den betänklighet yppats, att man på samma gång stegrade priset på ett godt foderämne, som egde en ganska vigtig användning särskildt för svinafveln. Detta förhållande har föranledt mig att taga i öfvervägande, huruvida man icke i lagstiftningen om bränvinstillverkningen borde vidtaga förfoganden, som tillgodosåge det ofvan angifna syftet med majstullen, utan att verka någon olägenhet för dem, som önskade använda majs för utfodring eller andra ändamål. Det efter min åsigt i allmänhet berättigade sträfvandet att, der sådant kan undvikas, icke genom tullar å råämnen försvåra villkoren för en inhemsk industri eller fördyra dess produkter eger nemligen icke tillämpning på bränvinstillverkningen, ty långt ifrån att ett fördyrande af bränvinet af lagstiftaren anses såsom någon olägenhet, kan man ju säga, att en sådan effekt just är denna lagstiftnings syfte. Om således bränvinspriset skulle i någon mån stiga derigenom att icke samma tillfälle som nu vidare stode tillverkaren öppet att använda majs för bränning, bör detta ej vara egnadt att väcka någon betänklighet. I fråga åter om hvad lagstiftningen i detta afseende bör stadga kunde det visserligen ifrågasättas att låta en högre tillverknings-skatt drabba det af majs framställda bränvinet, men den kontroll öfver inmäskningen en sådan anordning förutsätter är förbunden med synnerliga svårigheter, så mycket större som det mångenstädes är endast tidtals majs användes, under det att eljest inhemska råämnen inmäskas eller ock majs brännes i blandning med andra ämnen. Jag har därför ansett mig böra föreslå ett fullständigt förbud mot majsens användning vid bränvinstillverkning. Kontrollen öfver detta förbuds efterlefnad är ej svår att verkställa, och icke heller i andra hänseenden behöfver man befara några afsevärda olägenheter af förbudet, då dels, såsom jag redan antydt, ett möjligt fördyrande af bränvinet icke är egnadt att väcka några betänkligheter och dels man icke har att frukta någon brist i tillgången på eller svårighet att anskaffa andra råämnen för bränning, så länge spanmål och potates äro vid införsel tullfria. Att det med hänsyn till de grundsatser, man i allmänhet vill se tillämpade inom näringslagstiftningen, kan synas såsom en oegentlighet att förbjuda en industri att begagna ett visst råämne, som är af oskadlig natur, må väl medgifvas, men bör ej i detta fall tillmätas något synnerligt afseende, då hela bränvinslagstiftningen är en

undantagslagstiftning, hvilken redan i så många andra afseenden innehåller betydliga inskränkningar i den frihet, som i allmänhet åtnjutes af andra näringar, och detta äfven der sådana ej påkallas ur kontrollsynpunkt. Det här föreslagna förbudet är ock, såsom jag redan antyd, af beskaffenhet att dess efterlefnad kan noggrant öfvervakas, ett förhållande, som icke alltid inträffar med inskränkningar på näringsfrihetens område. Med majs hafva likstälts ris och andra sådana råämnen, som äro af beskaffenhet att icke kunna inom landet allmänneligen alstras, men hvilka dock hittills haft ringa användning vid brännerierna i vårt land. För att göra förbudet effektivt, kan det ej undvikas att belägga dess öfverträdande med ansvar, då kontrollören ej eger makt att hindra tillverkningens fortsättande, om han skulle finna majs användas vid inmäskningen.

På senare tider hafva till Eders Kongl. Maj:t inkommit åtskilliga framställningar af näringsidkare och vetenskapliga institutioner i syfte att återbetalning af tillverkningskatt måtte medgifvas för den sprit, som användes för tekniskt eller vetenskapligt behof. Sålunda har Malmö sockerfabriks aktiebolags styrelse år 1884 anhållit om skattefrihet för sprit, som användes inom bolagets vid Arlöf belägna s. k. elutionsfabrik för framställning af sockerkalk. Efter det Kommerskollegium i infordradt yttrande erinrat, att återbetalning af tillverkningskatt för den sprit, som förbrukas till utbringande af socker ur melass, skulle innebära en orättvisa mot öfriga industrier, hvilka kunna behöfva använda sprit, har Eders Kongl. Maj:t vid föredragning af ansökningen den 12 Juni 1885 lemnat densamma utan afseende. Vidare har Apotekaren O. E. Wallén i en framställning, som, då den undergått förberedande behandling, torde få af mig särskildt för Eders Kongl. Maj:t anmälas, väckt fråga om rätt för fabrikanter af æter att återfå tillverkningskatten för använd sprit. Medicinalstyrelsen, som haft att yttra sig öfver denna framställning, har dervid med afseende på faran för æterns missbrukande såsom rusdryck, om den kunde säljas för det låga pris, som af skatterestitutionen blefve en följd, afstyrkt bifall till ansökningen, såvidt dermed afsågs æter och æterarter, som inom landet förbrukas. Med anledning slutligen af en utaf C. W. Wallberg m. fl. gjord underdånig ansökan, afseende att åt alla industriidkare, för hvilka sprit är ett oundgängligt beredningsämne, måtte medgifvas återbetalning af tillverkningskatten för den sprit, som för yrket användes, hafva Tekniska Högskolan och Kommerskollegium hufvudsakligen anfört, att då, enligt hvad känt vore, den vanliga alkoholen vore för en mängd tekniska och industriella ändamål oundgänglig, måste deraf följa, att

priset å ett ämne, som tillika utgjorde ett råmaterial för en del andra ämnens tillverkning, skulle vara af största betydelse för industrien samt att vid sådant förhållande den skatt, som vore åsatt sprittillverkningen, måste utöfva ett väsentligt inflytande på tillverkningskostnaden inom de yrken, der sprit användes för frambringande af de respektiva yrkenas produkter. Kollegium, som instämde i Tekniska Högskolans uttalande i fråga om skatterestitutionens befogenhet såväl i allmänhet som ur statsekonomisk synpunkt, läste sig dock vid de svårigheter, som vid genomförandet måste möta, och tillstyrkte i likhet med Tekniska Högskolan utredning af hit hörande förhållanden, särskildt i fråga om den kontroll, staten måste utöfva öfver den inom industrien förbrukade alkoholen. En sådan utredning torde föreligga i det inom kontroll- och justeringsbyrån uppgjorda förslag till förordning angående restitution af tillverkningskatt för sprit, som användes för tekniskt och vetenskapligt behof.

Efter dessa uttalanden af de nämnda myndigheterna torde jag endast behöfva framhålla det obilliga och ekonomiskt origtiga deruti, att den skatt, som afser att träffa förtäringen af rusdrycker, äfven drabbar det brännvin, hvilket användes för tekniskt eller vetenskapligt behof, och lärer jag icke behöfva beröra sjelfva principfrågan annat än för så vidt undantag från den uppställda grundsatsen om skattefrihet synas nödvändiga. I första rummet erinras härvid, att den höga brännvinstillverkningskatten motsvaras såväl af statens inkomstbehof som af det ur allmän sedlighetsynpunkt viktiga ändamålet att fördyra och derigenom försvåra åtkomsten af ett farligt och ofta förderfligt njutningsmedel. Såvida brännvin utan att kemiskt förvandlas användes till beredande af njutningsmedel, synes därför återbetalning af tillverkningskatten ej böra medgifvas. Alla alkoholhaltiga drycker böra således undantagas. Med afseende å hvad Medicinalstyrelsen anført i fråga om ætern lärer skattefrihet för den sprit, som dertill användes, icke kunna för närvarande medgifvas. Till alkoholhaltiga njutningsmedel, om ock af oskyldigare beskaffenhet, höra parfymen, i hvilka alkoholen alltid är en hufvudbeståndsdel. Äfven tvåltillverkningen synes böra undantagas, hufvudsakligast derföre att det endast är vid de finare och dyrare tvålsorterna, som sprit användes, och det synes ovisst, huruvida dessa fabrikat, äfven om skattefrihet medgäfvos för den använda spriten, här skulle kunna tillverkas i nog stor skala för att kunna uttränga utländskt fabrikat. En annan viktig förbrukning af sprit är dess användande såsom bränn- eller lysämne. Frågan, huruvida restitution af skatt för den sprit, som på detta sätt användes, bör medgifvas, är för närvarande i Tyskland föremål för förslag. Att sådan restitution är principiellt riktig, torde erkännas, likasom att möjligheten af spritens användande på sådant sätt skulle vara af stor betydelse såväl för brännvinstillverkningen som för de industrigrenar, hvilka skulle komma att för nämnda ändamål an-

vända sprit. Utredningen om hvilken kontroll, som skulle härför erfordras, har dock icke hunnit så långt, att något förslag i detta fall nu kan framställas.

Då frågan om återbetalning af tillverkningskatt för sprit, som användes till tekniskt bruk, är af betydelse i statsfinansiellt hänseende, har det varit angeläget att söka utreda, huru stora kvantiteter, som användas inom yrkena, och hafva för sådant ändamål uppgifter insamlats, hvilka dock icke kunnat blifva fullständiga, utan endast omfatta flertalet större förbrukare, hvaremot förbrukningen i mindre skala ej kan utrönas. Bland större förbrukare må i första rummet nämnas ättiksfabrikanterna, som för närvarande torde använda omkring 400,000 liter af normalstyrka, hattfabriker, i gång varande och under anläggning, 70,000 liter, färg- och fernissfabrikanter 10,000 liter, förgyllare och listfabrikanter 20,000 liter, snickare och möbelpolerare 50,000 liter, en fabrik för framställning af sockerkalk ur melass 80,000 liter samt till diverse ändamål omkring 50,000 liter eller tillsammans 680,000 liter, motsvarande en tillverkningskatt af 272,000 kronor. Visserligen är det högst sannolikt, att återbetalningsbeloppet skulle hastigt stiga, i det flere kemiskt-tekniska industrier skulle uppstå, hvilka hittills till följd af den höga beskattningen på råmaterialet sprit icke kunna bestå i täflan med fabriker i andra länder, såsom Tyskland, Frankrike, England och Nederländerna, der sedan flera år tillbaka skattefrihet är medgifven för sprit, som användes till industriella ändamål. Men det är tydligt, att en framtida stegring af restitutionsbeloppet genom hädanefter uppstående spritförbrukande industrier icke innebär någon minskning i statens behållna inkomst af bränvinstillverkningskatten, emedan denna kommer att ökas med lika stort belopp som tillväxten i restitution af skatt. Såsom minskning i statsinkomst måste således anses endast de skattebelopp, som efter nu bestående förhållanden belöpa sig på den sprit, hvilken för närvarande användes för tekniskt bruk. Nu bestående handelsgemenskap med Norge, i hvilket land skattefrihet för sprit till tekniskt bruk infördes genom kungörelse den 24 Juni 1884, synes påkalla dylik frihet i Sverige, emedan all konkurrens med norska varor, beredda med skattefri sprit, vore, om varorna få hit tullfritt införas, omöjlig i samma mån som spriten är ett viktigt beredningsämne för dessa varor.

I de länder, der återbetalning af skatt medgifves för bränvin, användt till tekniskt bruk, är såsom oundgängligt vilkor till förekommande af missbruk föreskrifvet, att bränvinet skall, innan det användes, *denatureras* eller under tillsyn af kontrolltjensteman försättas med främmande ämne, som gör det onjutbart. Såsom denatureringsmedel användas flera olika i sprit lösliga vätskor af mer eller mindre *motbjudande lukt och smak*, hvilka ej utan mycken svårighet och kostnad kunna ur bränvinet aflägsnas och äfven med de bästa hjälpmedel i detta hänseende kvarlemna någon lukt och smak af denatureringsmedlet. De viktigaste af dessa medel äro, allt efter det ändamål,

hvertill spriten skall användas, träsprit, terpentinolja, hjorthornsolja och ättika, hvilka i bestämd mängd tillsättas. Det vanligaste medlet är träsprit, som erhålles genom torr destillation af trä och består af en blandning af flere vätskor, hvilkas kokpunkter ligga hvarandra temligen nära. Dessa ämnen äro metylalkohol, aceton, allylalkohol och starkt luktande, vid högre temperatur kokande träoljor. Faran af missbruk utaf bränvin, blandadt med träsprit, är mindre än för det på annat sätt denaturerade bränvinet, förutom att blandningen är af en för smaken så vidrig beskaffenhet, att den icke lär kunna förtäras af någon menniska med normalt smaksinne. Kostnaden att fränskilja träspriten är ock så betydlig, att den i väsentlig mån måste afhålla från försök i detta afseende, och då återstår endast den betänkligheten, att denaturerad bränvin skulle kunna förtäras, om det i mindre kvantiteter inblandades i vanligt bränvin. Men det är tydligt, att det ej kan vara särdeles lockande att för skattevinsten på en mindre kvantitet göra stora kvantiteter för smaken motbjudande.

Beträffande bränvin, denaturerad med terpentinolja, hjorthornsolja och ättika, inskränkes faran för missbruk i hög grad derigenom, att denaturering på sådant sätt skulle få ske endast hos fabrikanter, som sjelfva förbruka bränvinet för sina tillverkningar. Försäljning af sålunda denaturerad bränvin skulle deremot icke få ega rum. Den med ättika denaturerade spriten skulle lättast kunna återvinnas genom ättikans neutralisering och lösningens destillation, men detta omöjliggöres genom den strängare tillsyn, ättiksberedningen måste underkastas med afseende på de betydligare kvantiteter sprit, som der förbrukas.

Då vilkoret för tillverkningskattens återbetalning är bränvinets denaturering, så kommer tydligen sjelfva denatureringsoperationen att blifva en vigtig del af kontrollen; ty ingen kan få rättighet till återbetalning af tillverkningskatt för större kvantitet, än han låtit denaturera. Kontrollen kommer således i första rummet att innebära noggrann bestämning af den hos hvarje yrkesidkare eller försäljare denaturerade spriten. Derjemte fordras äfven sådana kontrollåtgärder, hvarigenom trygghet vinnes, att den denaturerade spriten endast användes för uppgifvet, tillåtet ändamål. Till dessa åtgärder hör, att det använda eller försålda beloppet sprit redovisas, af fabrikant genom anteckning af den successiva förbrukningen och af försäljare genom bokföring af hvarje särskildt försåld post, samt att i fabriker och på försäljningsställen inventering sker af återstående förråd till utrönande af dess öfverensstämmelse med de förda anteckningarna. Om derjemte med afseende på fabriker, der tillverkningsjournal föres, denna journal skall vara tillgänglig för kontrollanten, bör trygghet kunna vinnas, att den denaturerade spriten ej användes till andra ändamål än de uppgifna.

Emedan många förbrukare af sprit till tekniskt ändamål, såsom snic-

kare, möbelpolerare m. fl., använda endast så små kvantiteter, att hvar och en icke kan låta för sig denaturera, men dessa små kvantiteter sannolikt tillsammantagna utgöra en ej ringa del af hela förbrukningen, är det önskvärdt, att försäljning af denaturerad sprit må medgifvas under stadgade kontroller. Denatureringsmedlet skulle för sådan sprit alltid utgöras af träsprit, tillsatt i temligen stor mängd, nemligen beräknadt efter 5 volymdelar på bränvin af normalstyrka, och försäljningsrätten inskränkas till vissa af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande godkända innehafvare af minutförsäljningsrättighet. Det synes nemligen icke rådligt att inrätta särskilda rättigheter för handel med denaturerad bränvin, emedan sådana lätteligen kunna missbrukas till täckmantel för smyghandel med vanligt bränvin. Ännu större fara för missbruk skulle naturligtvis uppstå, om handel med denaturerad bränvin lemnades fri. Genom denna handels förening med vanlig minuterung vunnas den ytterligare trygghet, som ligger deruti att, då de allra flesta minuteringsrättigheterna i städerna — och endast dessa komma antagligen härvid i fråga — äro öfverlätna åt bolag, Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande kunde inskränka sina medgifvanden till sådana minutförsäljare, som äro af bolagen beroende och öfvervakade. För utlemning af denaturerad sprit från minuteringsställe skulle derjemte af köparen företes intyg, utfärdadt af offentlig myndighet, att köparen såsom utöfvare af visst yrke anmält sig behöfva inköpa uppgifven kvantitet denaturerad sprit, hvartill han genom intyget berättigas. Ett stadgande att sådan sprit ej finge försäljas eller utlemnas i mindre poster eller på mindre kärl än af 10 liters rymd borde äfven vara egnadt att förekomma missbruk, utan att för yrkesidkarne kännas betungande.

Då de närmare bestämmelserna angående erforderliga kontroller äro ordningsföreskrifter af liknande beskaffenhet med dem, som innehållas i den af Eders Kongl. Maj:t utan Riksdagens hörande utfärdade ordningsstadgan för bränvinsbrännerierna, torde det förslag till sådana föreskrifter, som blifvit å kontroll- och justeringsbyrån utarbetadt, icke böra underställas Riksdagen.

I förslaget till förordning angående vilkoren för tillverkning af bränvin är åter under § 10 mom. 3 inrymd föreskrift derom, att, då bränvin under de vilkor och den kontroll, Eders Kongl. Maj:t vill föreskrifva, göres till förtäring obrukbart (denatureras) för att användas för tekniskt eller vetenskapligt behof, restitution må åtnjutas, dock ej för bränvin, som användes till tvål, parfym eller, med undantag af ättika, till fabrikater, afsedda att förtäras; Och är det vidare uttryckligen utsagdt, att denaturerad bränvin icke är underkastadt försäljningsafgift.

I öfrigt hafva i författningen dels i sak och dels i form vidtagits åtskilliga ändringar, af hvilka de vigtigare torde böra antydast.

I § 1 har dels uttryckligen uttalats, att bränvinstillverkare bör ega god frejd, dels ock intagits bestämmelser, för det fall tillverkare aflider eller råkar i konkurs. Deremot har senare delen af mom. 3 uteslutits såsom öfverflödigt. Bestämmelsen om bolags rätt till bränvinstillverkning är flyttad till § 4.

§ 2 i förordningen den 2 Juni 1882 är utesluten, då det synes öfverflödigt, att annan pröfning sker än den, som bestämmes i § 4 af förslaget.

Då det i § 3 mom. 3 af nu gällande förordning stadgade förbud att tillverka mer än 5,000 liter eller mindre än 500 liter om dagen endast haft den påföljd, som i § 13 af samma förordning sägs, har det icke ansetts skäligt att bibehålla samma förbud. Deremot innehåller förslaget § 11 — som motsvarar nuvarande § 13 — föreskrift om samma påföljd för öfver- eller undertillverkning, dervid tydligt blifvit uttryckt, att den särskilda afgiften af 10 öre för litern skall utgå såväl för det belopp, hvarmed tillverkningen under hela perioden understiger 8,000 liter, som för skillnaden mellan den efter 500 liter för dygn beräknade och den verkliga tillverkningen. Enligt det nya förslaget ankommer det på Eders Kongl. Maj:ts pröfning, huru eller i hvad mån befrielse från dessa afgifter må ega rum, då bränvinet erhålles såsom biprodukt vid annan tillverkning. Ett sådant stadgande har visat sig behöfligt, särskildt för jästfabriker utan bränvinsbränning, men der dock i sköljvattnet erhålles en ringa mängd alkohol, hvilken, då den ej uppgår till 500 liter om dygnet, svårigen kan tillvaratagas utan nedsättning i minimitillverkningen.

Det synes icke rådligt att lemna alldeles utan kontroll den destillering af bränvin, som vid vissa brännerier medelst särskilda reningsapparater sker å tid, då bränvin der ej tillverkas. Före år 1883 utöfvades tillsyn öfver sådan destillering af särskilde tillsyningsmän, som aflönades af tillverkarne, men då den nämnda destilleringen merendels sker endast vissa dagar, ofta med längre mellantider, möter det stundom svårighet att utan för stor kostnad anordna kontroll på stället. Anmälan hos öfverkontrollör möjliggör för denne att följa och öfvervaka denna handtering, hvilken, lemnad alldeles fri, kan, då den bedrifves i bränneri, innebära fara för missbruk. Förslaget § 9 innehåller derföre ett stadgande i sådant syfte och § 29 mom. 2 en straffbestämmelse.

Nuvarande § 21 har uteslutits, då det synes vara onödigt att i en författning stadga, att en annan författning skall efterlefas.

I förslaget § 18 säges nu uttryckligen, att kontrollapparat skall vara uppsatt i bränneri, innan tillverkning der må börja. För öfrigt upptager

§:n det väsentliga af nuvarande § 22, hvars öfriga innehåll åter finnes i ordningsstadgan.

Nuvarande § 23 motsvaras af förslagets § 19. Senare delen af mom. 1 återfinnes i § 10. I öfrigt har lagrummet undergått någon ändring. Så snart anledning finnes att förmoda, det kontrollapparat kommit i olag, bör, oberoende af tillverkarens anmälan, mätning och profning ske af det tillverkade bränvinet. Bestämmelsen, att kontrollapparat vid förmodadt olag skall skiljas från redskapen, anses olämplig: apparaten bör kvarstå i oförändradt skick, fastän mätning och profning sker. Det är också endast på detta sätt, som felets storlek kan utrönas och rättelse anbringas beträffande den efter närmast föregående afläsning tillverkade myckenheten.

Förslagets § 21 bestämmer för lösande af möjligen uppkommande tvist om bränvins alkoholhalt ett enklare sätt än nuvarande § 26.

Slutligen torde endast behöfva erinras, att följande stadganden i nu gällande förordning återfinnas: § 12 mom. 3 i förslagets § 16, § 14: 2 i § 26 ordningsstadgan, § 18 mom. 1 dels i förslagets § 12 och dels i ordningsstadgan samt § 25 mom. 1 och 2 i ordningsstadgan.

I öfverensstämmelse med hvad jag nu anfört har jag låtit uppgöra förslag till förordning angående villkoren för tillverkning af bränvin.»

Sedan berörda förslag blifvit af Departementschefen uppläst, hemställde han, att Kongl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen att antaga detsamma.

På tillstyrkan af Statsrådets öfrige ledamöter behagade Hans Maj:t Konungen bifalla hvad föredragande Departementschefen sålunda hemställt; och skulle nådig proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse bilagan — — — till detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:

G. Louis De Geer.